

راهبرد

نشریه علمی دانشجویی روانشناسی تربیتی، سال ۹، شماره ۲۹

آنچه در این شمار می‌خوانید:

تازه‌های روانشناسی تربیتی

گفتگویی با خانم دکتر ایزدیان، در خصوص "مجازی‌سازی یادگیری"

گزارش وینار "کرونا و آموزش: فرصت یا تهدید"

معرفی و خلاصه ای از کتاب "آموزش تفکر به کودکان و نوجوانان"

مطالب علمی-تخصصی در حوزه آموزش و رویکردهای نوین

یادگیری و روانشناسی

مربیگری مهارت های حرکتی کودکان: یک موقعیت خوب شغلی

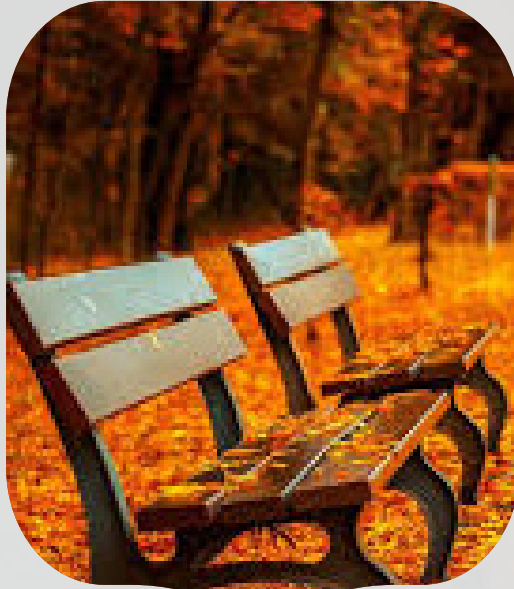
یا یک نیاز ویژه اخلاقی؟

معرفی خانه نوآوری و تعلیم و تربیت، جایی که همه دغدغه‌مندان

تعلیم و تربیت باید بشناسند!

نکاتی در جهت بهبود مقاله نویسی به زبان انگلیسی

به نام خدایی که داننده رازهاست

کجک رازنده کند تربیت باد بهار سنگ باشد که دلش زنده نکرده به نسیم سعدی

فصلنامه راهبرد

نشریه علمی دانشجویی روانشناسی تربیتی / شماره 29

صاحب امتیاز

انجمن علمی دانشجویی روانشناسی تربیتی دانشگاه الزهراء (س)

مدیرمسئول: مهلا پاژوکی

سر دبیر: نفیسه سادات نکویی

استاد مشاور: دکتر مریم محسن پور (عضو هیئت علمی دانشگاه الزهراء (س))

هیئت تحریریه: سمیه اسماعیلی، نفیسه سادات نکویی، زهرا قیصری، مریم رئیسی، انسیه

سادات مصطفوی، حمیده یزدی، زهرا لاهوتی، فرد، نسیم ایمانی، مهلا پاژوکی، مریم اقبال

طراح و صفحه آرا: منیژه ضرابی، مهلا پاژوکی

فهرست

مقالات علمی-
تخصصی

مصاحبه

گزارش

روانشناسی و علوم

معرفی کتاب

تازه های روانشناسی
تربیتی

نکات مقاله نویسی

معرفی مراکز فعال
روانشناسی تربیتی

دلنوشته

- ۴ سخن سردبیر
- ۶ شکوفایی، مهمترین دستاورد زندگی خوب
- ۱۱ نقش ارتباطات در آموزش
- ۱۷ معرفی رویکرد یادگیری مبتنی بر حل مساله (PBL)
- گفتگویی با خانم دکتر ایزدیان، پژوهشگر حوزه تعلیم و تربیت و مدیر آموزشی آکادمی لوحه در خصوص "مجازی سازی یادگیری"
- ۲۳ گزارش وینار "کرونا و آموزش: فرصت یا تهدید" با ارائه ی سرکار خانم دکتر زهرا گویا
- ۲۸ مربیگری مهارت های حرکتی کودکان: یک موقعیت خوب شغلی یا یک نیاز ویژه اخلاقی؟ (فعالیت های حرکتی و بازی یک نیاز زیست شناختی برای کودک)
- ۳۳ معرفی و خلاصه ای از کتاب "آموزش تفکر به کودکان و نوجوانان" از زبان نویسنده
- ۳۹ معرفی نشریات معتبر بین المللی در حوزه روانشناسی تربیتی- نحوه دسترسی به مجلات High Rank
- ۴۳ سمینار دانشجویی چیست؟
- نکاتی در جهت بهبود مقاله نویسی به زبان انگلیسی- گزارش خلاصه ای از مطالب گارگاه "Effective Writing What Not to Do"
- ۵۱ معرفی خانه نوآوری و تعلیم و تربیت
- ۵۹ دلنوشته پلدا ی چشم هایت
- ۶۴ دلنوشته گریه نکن...
- ۶۶

سخن سردبیر

بنام خداوند دانایی

سیاس پروردگار هستی‌بخش را که توفیق گردآوری این شماره از نشریه علمی-دانشجویی "راهبرد" را با محوریت موضوعات به‌روز روانشناسی شامل حال ما نمود تا به همت جمعی از اساتید، دانشجویان و متخصصان حوزه روانشناسی، در راستای اهداف این نشریه، گام‌های تازه‌ای برداریم.

راهبرد نشریه‌ایست دانشجوی محور و همان‌طور که از نام آن پیداست در جستجوی مسیری برای کسب و ارتقاء دانش دانشجویان و علاقمندان حوزه روانشناسی از مسیری متفاوت است. تلاش اعضای نشریه از ابتدا در جهت افزایش کیفیت محیط پیرامون از طریق ارتقاء دانش و آگاهی در حوزه روانشناسی تربیتی، بنیان نهاده شد تا در این مسیر بتوانیم مسائل، دستاوردها و موضوعات به‌روز این علم را به اشتراک بگذاریم.

هم‌افزایی و اشتراک‌گذاری دانش و نیز تلاش برای برداشتن گامی موثر در این مسیر را سرلوحه کار خود قرار دادیم تا اگر نمی‌توانیم اقیانوس باشیم، نه‌ری کوچک اما جاری، زلال و خروشان باشیم! از تمامی اعضای تلاشگر هیئت تحریریه و همکاران محترم که ما را در تهیه این شماره نشریه یاری نمودند، قدردانی کرده و برای همه آنان از خداوند متعال، سلامتی و توفیق روزافزون در عرصه علم و دانش آرزو می‌کنم و از کلیه اساتید، دانشجویان، خوانندگان و صاحب نظران اندیشمند تقاضا می‌شود با راهنمایی مشفقانه خویش، ما را در ادامه مسیر یاری نمایند.

سیاس از همراهی شما عزیزان

نقیسه سادات نکویی

(دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه الزهراء)

▲ شکوفایی، مهمترین دستاورد زندگی خوب

▲ نقش ارتباطات در آموزش

▲ معرفی رویکرد یادگیری مبتنی بر حل مساله (PBL)

بخش مقالات علمی-تخصصی

شکوفایی، مهمترین دستاورد زندگی خوب

سمیه اسماعیلی، دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه الزهراء

روان‌شناسی مثبت‌گرا به عنوان یکی از جدیدترین شاخه‌های روان‌شناسی بر خلاف دیدگاه سنتی که بیشتر بر آسیب‌شناسی روانی و روان‌شناسی مرضی متمرکز بود، بر ابعاد سلامت روان، بهزیستی روان‌شناختی، موفقیت، شادکامی و رضایت از زندگی تاکید

دارد. از نظر سلیگمن و همکارانش روان‌شناسی

مثبت‌گرا مطالعه علمی تجربیات مثبت، صفات فردی مثبت و نهادهایی است که رشد این تجربیات و صفات را تسهیل می‌کند (سلیگمن، ارنست، گیلهام، رویچ و لینکینز، ۲۰۰۹).

نخستین موضوع مهم در روان‌شناسی مثبت‌گرا، شادکامی بود و هدف از آن، رسیدن به رضایت از زندگی بود. طبق نظریه شادکامی اصیل افرادی که از بیشترین هیجان مثبت، بیشترین مشارکت و بیشترین معنا در زندگی برخوردارند، شادترین‌ها هستند و از بیشترین میزان رضایت از زندگی بهره‌مند خواهند بود. سلیگمن، پس از معرفی شادکامی اصیل به عنوان عاملی جهت رضایت از زندگی، نظریه بعدی خود را بر مبنای شکوفایی پایه‌ریزی کرد و بر همین اساس، امروزه موضوع روان‌شناسی مثبت‌گرا، بهزیستی است و هدف از بهزیستی، رسیدن به شکوفایی و راه‌های افزایش آن است. انگیزه شکوفایی متغیرهایی مثل اشتیاق به تحقق تواناییها و پتانسیل‌های فردی، گرایش به مولد بودن و تمایل به بهزیستی خود و دیگران را در برمی‌گیرد (سلیگمن، ۲۰۱۱؛ ترجمه کامکار و هژریان، ۱۳۹۷). سلیگمن اظهار می‌دارد که اهدای شکوفایی

به نسل‌های بعد از مهمترین وظایف فعلی والدین و مریبان است (سلیگمن و همکاران، ۲۰۰۹).

پیامد شکوفایی در زندگی، دستیابی به معنای زندگی، سلامت فیزیکی بیشتر، خلاقیت، آرامش و کامیابی بیشتر است و موجب ارتقای عملکرد افراد می‌شود (کرن، پارک، پترسون و رومر، ۲۰۱۷). افرادی که سطح بالایی از شکوفایی را تجربه کرده اند، باورهای خودکارآمدی بالاتری دارند و در مقابله با استرس از راهبردهای مساله محور بهره می‌برند (حسینی دولت آبادی، صادقی، سعادت و خدایاری، ۱۳۹۳). هنگامی که افراد به شکوفایی می‌رسند، سطوح بالاتری از بهزیستی، بهره‌وری و صلح را تجربه می‌کنند (سلیگمن و همکاران، ۲۰۰۹).

شکوفایی در نظریه بهزیستی جامع سلیگمن، شامل پنج عنصر است. این مدل به عنوان مدل پرما^۱ شناخته شده است و عناصر آن عبارتند از: هیجان مثبت^۲، مجذوبیت^۳، روابط مثبت^۴، معنا^۵ و دستاورد^۶ (موفقیت).

۱) هیجان مثبت: اولین جزء تشکیل‌دهنده یا عنصر در روان‌شناسی مثبت‌گرا، هیجان مثبت (زندگی لذت بخش یا مطلوب) است. این ویژگی، همچنین اولین جزء در نظریه شادکامی اصیل نیز به شمار می‌آید. گرچه دو تغییر بسیار مهم در هیجان مثبت ایجاد شده است، اما همچنان به عنوان سنگ بنای نظریه‌ی بهزیستی در نظر گرفته می‌شود. در نظریه بهزیستی جامع، در مقایسه با نظریه شادکامی اصیل، شادکامی و رضایت از زندگی، به عنوان مقیاس‌هایی ذهنی، از جایگاه (هدف کلی و اصلی نظریه) به جایگاه پایین‌تر (تنها یکی از عوامل تشکیل‌دهنده‌ی هیجان

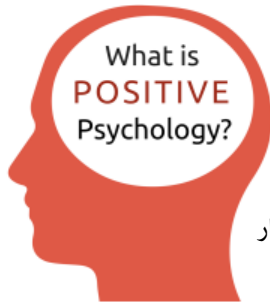
-
- 1 PERMA
 - 2 Positive emotion
 - 3 engagement
 - 4 relationships
 - 5 meaning
 - 6 achievement

مثبت) تغییر مکان داده‌اند.

۲) مجذوبیت: مجذوبیت (سیلان یا غرقگی) به معنای غرق شدن در یک فعالیت است. مثل یکی بودن با موسیقی، توقف زمان در حین انجام کار و از دست دادن خود آگاهی در طول انجام یک فعالیت جذاب. نوعی از زندگی را که از این ویژگی برخوردار باشد، زندگی همراه با مجذوبیت^۱ نامیده می‌شود. مجذوبیت، متفاوت و حتی گاهی متضاد با هیجان مثبت است؛ زیرا اگر از افرادی که احساس سیلان را تجربه می‌کنند بپرسید که آنها به چه چیزی فکر می‌کنند و چه احساسی دارند، اغلب خواهند گفت: «هیچ چیز». در واقع، تفکر واحساس به طور معمول در حالت (سیلان) غایب هستند. در احساس سیلان، ما با شیء مورد نظر یکی می‌شویم.

۳) معنا: انسان‌ها به طور اجتناب ناپذیری به دنبال معنا و هدف در زندگی هستند. برخورداری از زندگی با معنا یعنی به چیزی متعلق باشید و در خدمتش باشید که معتقدید از خود شما بزرگتر و مهم تر است. ۴) دستاورد: به معنای موفقیت، پیروز شدن، تسلط و مهارت است. دستاورد، اغلب به خاطر خودش دنبال می‌شود. حتی هنگامی که هیچ هیجان مثبت، معنا و روابط مثبتی را با خود به همراه نداشته باشد. ۵) روابط مثبت: پترسون^۲ می‌گوید تنها بخش بسیار کمی از مثبت بودن مربوط به انزوا و تنهایی است. افراد دیگر بهترین نوشداروی لحظات ناخوش زندگی و قابل اعتمادترین داروی نشاط آور هستند. به عنوان مثال، دانشمندان دریافته‌اند که مهربانی کردن به دیگران افزایش بهزیستی را رقم می‌زند.

هدف روان‌شناسی مثبت‌گرا در نظریه بهزیستی کاملاً چندگانه، چند بعدی و به طرز قابل توجهی متفاوت است و شامل اندازه‌گیری، ایجاد و پرورش شکوفایی انسان‌هاست (سلیگمن، ۲۰۱۱؛ ترجمه کامکار و هژبریان، ۱۳۹۷)

1 engaged life
2 Peterson

هژبریان، بیگدلی، نجفی و رضایی (۱۳۹۳)، در پژوهشی عوامل تشکیل‌دهنده واثرگذار بر شکوفایی انسان را در قالب یک الگوی پارادایمی معرفی کردند. مهمترین عامل موثر در به وجود آمدن انگیزه شکوفایی انسان، غایت‌نگری است. غایت‌نگری مشتمل بر مولفه‌های هدفمندی و معناگرایی است. هدفمندی یعنی انتظاری که فرد از زندگی دارد و معناگرایی به معنی انتظاری که انسان احساس می‌کند زندگی از وی دارد.

شکوفایی یک مفهوم چند بعدی است که برای رسیدن به آن لازم است ترکیب بهینه‌ای از عوامل فردی و محیطی به کار گرفته شود. واندر ویل^۱ (۲۰۱۷) رشد شکوفایی را صرفاً از طریق ایجاد زمینه‌های مناسب در محیط‌های خانوادگی، آموزشی، شغلی و اجتماعی میسر می‌داند. غنی بودن محیط، مشوق‌های بیرونی و وجود سرمشق مناسب می‌تواند زمینه‌ساز شکوفایی در فرد شود (هوپرت و سو^۲، ۲۰۱۱). مزلو، باور دارد که خود شکوفایی می‌تواند به سادگی به وسیله یک محیط خصمانه یا طرد کنند دچار وقفه شود (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳).

برای رشد شکوفایی، راهبردهایی وجود دارد. راهبرد اول این است که فرد، خودآگاهی خوب و دقیقی از خود، توانمندی‌ها و نقاط ضعفش داشته باشد و بتواند به خوبی خود را مدیریت کند و برای عملیاتی کردن شکوفایی خود برنامه‌ریزی نماید. راهبرد دوم به این نکته اشاره دارد که استقلال و توانایی ایستادگی در مقابل فشارهای محیطی و مدیریت محیط موجب می‌شود که فرد بتواند از فرصت‌های موجود در محیط بهره‌برداری لازم را به عمل آورده و در مقابل تهدیدات محیطی موجود، به خوبی مقاومت و یا آنها را مرتفع سازد. راهبرد سوم ناظر بر سخت‌کوشی و مشغولیت (درگیر شدن) است. در فرایند شکوفایی انسان، موانع متعددی وجود دارند که می‌بایست با آنها مقابله نمود. برای تغییر این شرایط، درگیر شدن و تلاش و سخت‌کوشی لازم است. غالباً مشغولیت نوعی تمرکز

1 VanderWeele

2 Huppert & So

بسیار عمیق است که فرد احساس گذشت زمان را از دست داده و تا بالاترین حد ظرفیتش کار می‌کند و به این طریق می‌تواند بر موانع غلبه کند (سیکزنت میهالی و ناکاروما، ۲۰۱۰)

منابع

- حسینی دولت آبادی، فاطمه؛ صادقی، عباس؛ سعادت، سجاد و خدایاری، هانیه. (۱۳۹۳). رابطه بین خودکارآمدی و خودشکوفایی با راهبردهای مقابله ای در دانشجویان. پژوهش در آموزش علوم پزشکی، ۶ (۱)، ۱۷-۱۰.

- سلیگمن، مارتین. (۲۰۱۱). شکوفایی (روانشناسی مثبت‌گرا). ترجمه: کامکار، امیر، و هژبریان، سکینه، ۱۳۹۷، نشر روان.

- هژبریان، هانیه؛ بیگدلی، ایمان‌الله؛ نجفی، محمود و رضایی، علی محمد. (۱۳۹۳). ارایه الگوی روان شناختی شکوفایی براساس نظریه زمینه‌ای: یک پژوهش کیفی. فصلنامه روان شناسی تربیتی، ۳۴ و ۱۰، ۲۲۸-۲۲.

- Csikszentmihalyi, M. & Nakamura, J. (2010). Effortless Attention in Everyday Life: A Systematic Phenomenology. In B. Bruya (Ed.), Effortless attention. Boston: The MIT Press.
- Huppert, F. A. & So, T. T. C., (2011), Flourishing across Europe: Application of a new conceptual framework for defining well-being. Social Indicators Research, 25-1
- Kern, L., Mathur, S. R., Albrecht, S. F., Poland, S., Rozalski, M., & Skiba, R. J. (2017). The need for school-based mental health services and recommendations for implementation. School Mental Health, 13-1.
- Seligman, M. E., Ernst, R. M., Gillham, J., Reivich, K., and Linkins, M. (2009). Positive psychology and classroom interventions. Oxf. Rev Educ, 311-293, 35.
- VanderWeele, T.J. (2017). On the promotion of human flourishing, PNAS, 8156-8148 (31) 114

نقش ارتباطات در آموزش

نسیم ایمانی، دانش‌آموخته روانشناسی تربیتی دانشگاه الزهراء

اهمیت برقراری ارتباط موثر در بهبود روابط بین فردی و تعامل فرد با جامعه بر کسی پوشیده نیست. نوع روابط انسان‌ها کیفیت زندگی آن‌ها را تعیین می‌کند. تا آنجا که ایجاد تعاملات اجتماعی برای رشد مفاهیم شناختی پایه تا پیچیده نظیر رشد خودپنداره ضروری تلقی می‌شود (کیدا، ۲۰۱۹). محیط آموزشی یکی از بسترهای مناسب برای تمرین انواع مشارکت اجتماعی، تعامل انسان‌ها و رشد خودپنداره است.

تعامل انسان‌ها

تأثیر تعامل اجتماعی بر رشد و پویایی شخصیت، حیطه مورد علاقه بسیاری از رشته‌های روان‌شناسی، نظیر روان‌شناسی رفتاری، اجتماعی، سازمانی و آموزشی، روان‌شناسی گفتمان و غیره است. روابط متقابل تعامل انسانی تبیین‌کننده نحوه تأثیرپذیری روان‌شناسی فردی از اجتماع و تأثیرپذیری بستر اجتماعی از رفتار انسان به شمار می‌رود (کیدا، ۲۰۱۹).

نظریه‌های رشد روانی اجتماعی اریکسون (۱۹۵۹ و ۱۹۶۳) مراحل مختلف رشد شخصیت را با غلبه بر بحران‌های روانی- اجتماعی تبیین کرده است. نظریه‌های روان‌پویشی نحوه تأثیر تعامل اجتماعی بر رشد هیجانی را شرح داده‌اند. نظریه‌های رفتارگرایی و یادگیری اجتماعی (شامل دیدگاه شناختی در آموزش) چگونگی پرورش فرآیندهای یادگیری و شناخت افراد به واسطه تعاملات در بافت اجتماعی را توضیح داده‌اند.

نظریه‌های نظام‌مند به تبیین وابستگی رفتار افراد به سامانه‌های کوچک و بزرگ (نظیر خانواده، گروه همسالان، جامعه) از دیدگاه‌های خانوادگی و بوم‌شناختی می‌پردازند (واتا، هیت و میلر، ۲۰۰۷؛ به نقل از کیدا، ۲۰۱۹).

از دیدگاه روان‌شناسی اجتماعی، تعامل بافت اجتماعی و تجربیات درونی (نظیر افکار و شناخت و هیجانات در حوزه عاطفی)، رفتار فردی را پیش‌بینی می‌کند (فیشر، فراسر و کراسول، ۱۹۹۵؛ به نقل از کیدا، ۲۰۱۹). تاثیر روابط بین فردی بر روان فرد، در رشته روان‌شناسی بالینی نیز مورد توجه است. در این راستا، در رشته بالینی، الگوی روابط بین فردی لاری (۱۹۵۷) پذیرفته شده‌ترین و کاربردی‌ترین الگو است. این الگو، تعامل انسانی پویای دوجانبه را معرفی می‌نماید که یک بعد آن، سلطه/ مهار و بعد دیگر آن مجاورت/ عشق است (ووبر، دن ورک بورک، فن تارتویچ و لوی، ۲۰۱۲؛ به نقل از کیدا، ۲۰۱۹).

نقش ارتباطات در آموزش

در محیط آموزشی واژه ارتباطات در سه معنا به کار می‌رود: تعاملاتی که بین اعضاء آموزشی برقرار می‌شود. انتقال اطلاعات، دانش یا داده‌ها که در یک یا چند مرحله انجام می‌شود و فرآیندهایی که طی آن تعاملات صورت می‌گیرد (هانت، ۲۰۰۷). ارتباطات به عنوان یک الگوی تعاملی، پسخوراند دانش آموز به معلم است که شامل فراهم‌سازی فرصت‌هایی برای دانش‌آموزان جهت ارائه نظرات و ارسال پیام‌های خود به معلم می‌باشد (آکیورا، ۲۰۱۹).

اهمیت شناخت روابط معلم- دانش‌آموز

روابط بین معلم دانش‌آموز در کیفیت یاددهی و یادگیری نقش برجسته‌ای ایفا می‌کند. سطح پویایی کلاس درس، سبک روابط بین فردی معلم و نقش حرفه‌ای معلم در چگونگی برقراری این تعاملات موثر هستند (پنینگر، کلاسز، برکلمنز و فن دروانت، ۲۰۱۸). به منظور آنکه معلم شنونده خوبی برای صحبت‌های دانش‌آموزان خود باشد، با آغوش باز به نظرات، پیشنهادهای و حتی انتقادات دانش‌آموزان گوش فرادهد و

دانش‌آموزان را به گفت‌وگو و بحث کلاسی پیرامون موضوعات مختلف تشویق کند، شناخت تعامل بین معلم و دانش‌آموز و راه‌های برقراری تعامل مثبت اهمیت پیدا می‌کند.

موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، رشد اجتماعی و هیجانی، پویایی گروهی کلاس درس و ترک تحصیل از مدرسه تنها تعدادی از موضوعاتی است که تحت‌تأثیر ماهیت روابط مثبت معلم- دانش‌آموز قرار می‌گیرند. در زمینه نیازهای رقابتی دانش‌آموز، تلاش‌های فردی با حضور دانش‌آموز دیگر افزایش می‌یابد؛ اما هرچه گروه بزرگ‌تر می‌شود و مسئولیت‌ها بیشتر تقسیم می‌شود، تلاش‌های فردی کاهش پیدا می‌کند. در واقع، این پدیده آموزشی که به منزله یک راه‌انداز یا مانع برای موفقیت به نظر می‌رسد، ریشه در تأثیر تعاملات انسانی دارد (کید، ۲۰۱۹). عوامل زیادی در شکل‌گیری تعامل بین معلم و دانش‌آموز دخیل هستند؛ که در ادامه تعدادی از آن‌ها معرفی می‌شوند:

- باورهای خودکارآمدی معلم

مطابق با پژوهش میرهاشمی روته و شگری (۱۳۹۷) بین باورهای خودکارآمدی ادراک‌شده معلم (پیشرفت کاری، بسط و توسعه مهارت در کار، تعامل اجتماعی با دانش‌آموزان و مقابله با تنیدگی شغلی) با هیجانات مثبت معلم (نظیر احساس لذت و عشق) رابطه مثبت وجود دارد و بین باورهای خودکارآمدی معلم با هیجانات منفی (نظیر ناراحتی، ترس و پرخاشگری) رابطه منفی وجود دارد. همچنین بین باورهای خودکارآمدی معلم با الگوهای رفتاری مثبت رابطه بین فردی معلم و دانش‌آموز (رهبری کردن، کمک کردن، درک کردن، مسئولیت‌فراگیر) رابطه مثبت وجود دارد و بین باورهای خودکارآمدی معلم با الگوهای رفتاری منفی رابطه بین فردی معلم و دانش‌آموز (بی‌ثبات بودن، ناراضی بودن، تنبیه کردن و سختگیر بودن/ دقیق بودن) رابطه منفی وجود دارد. از طرفی، رابطه مثبتی بین هیجانات مثبت معلم با الگوهای رفتاری مثبت رابطه بین فردی معلم و دانش‌آموز وجود دارد و بین هیجانات منفی و الگوهای رفتاری منفی رابطه بین فردی معلم

و دانش آموز رابطه وجود دارد. نهایتاً نقش واسطه مندی هیجانات منفی و مثبت معلم، در رابطه بین باورهای خودکارآمدی ادراک شده معلم با الگوهای رفتاری مثبت و منفی رابطه بین فردی معلم و دانش آموز تأیید شده است.

- زبان بدن، آهنگ صدا و انتخاب واژگان

در تعامل بین انسان‌ها، سهم زبان بدن ۵۵٪، صدا ۳۸٪ و واژگان ۷٪ است. در امر آموزش، چگونگی تبادل پیام بین معلم و دانش‌آموز نقش بسیار مهمی بازی می‌کند. شکل آرایه پیام را پسخوراند حاصل از این عوامل تعیین می‌کند. عناصر پسخوراند دانش آموز به معلم متشکل از: نظرات، اطلاعات، احساسات، بازخوردها و مهارت‌ها هستند (آکیورا، ۲۰۱۹).

- زبان بدن و ادراک تعامل اجتماعی

زبان بدن، شکلی از ارتباطات غیرکلامی موثر در بخش تعاملات اجتماعی به حساب می‌آید. زبان بدن شامل نمادها، نشانه‌ها، وضعیت چهره و غیره است. توانایی معلم در درک زبان بدن دانش آموزان و به کارگیری زبان بدن مناسب نظیر لبخند، بر ایجاد و تداوم ارتباط مثبت موثر است. در واقع، بین اشارات غیرکلامی دست، سر و چشم با درک تعامل اجتماعی رابطه مثبت وجود دارد و هر چه معلم از سرنخ دست در زبان بدن بیشتر استفاده نماید، دانش آموزان

تعامل اجتماعی بیشتری را تجربه خواهند نمود و این امر به نوبه خود بر انگیزه دانش آموزان برای استمرار تعامل موثر است (روحی، زارع و آخوندی، ۱۳۹۶).

- فن آوری و تعامل مثبت

از عوامل دیگر موثر بر تعامل مثبت بین معلم و دانش آموز، استفاده از فن آوری‌های سودمندی است که متناسب با حمایت مالی، به طور قابل

ملاحظه‌ای پیشرفت تحصیلی و افزایش انگیزه و اشتیاق دانش‌آموزان را به ارمغان آورد. یکی از ابزارهای تعامل معلم با دانش‌آموز استفاده مناسب از فن‌آوری‌های اطلاعات نظیر استفاده از رایانه و اینترنت است (آکیورا، ۲۰۱۹).

شاید پرسش‌هایی که طی گام‌های ابتدایی مطرح می‌شود آن باشد که کدام فن‌آوری حمایتگر و تسهیل‌کننده تعامل معلم و دانش‌آموز است؟ به نظر معلم استفاده از این فن‌آوری‌ها در یادگیری دروس موثر است؟ از چه فن‌آوری‌هایی به منظور برقراری تعامل بهتر با دانش‌آموز استفاده شود؟ از فن‌آوری مورد نظر، چند بار در کلاس درس بهره برده شود؟ نگرش معلم و دانش‌آموز به استفاده از فن‌آوری چگونه است و استفاده از آن تا چه میزان برای کاربران آسان است؟ سودمندی و پیامدهای به‌کارگیری فن‌آوری کدام است؟ چه اهداف رفتاری در استفاده از فن‌آوری‌ها دنبال می‌شود؟ و غیره. در راستای دستیابی به اهداف رفتاری از پیش تعیین‌شده، بدیهی است که تجربه مثبت کاربر در استفاده از فن‌آوری خاصی، بسیار حایز اهمیت باشد (آکیورا، ۲۰۱۹).

کلام آخر

این نوشتار با تمرکز بر تاثیر بسزایی که روابط بین‌فردی معلم و دانش‌آموز بر فرآیند یاددهی-یادگیری می‌گذارد، به بررسی عوامل موثر بر تقویت و بهبود این تعامل پرداخت. نقش هیجان‌ات و باورهای خودکارآمدی معلم، توانایی استفاده از زبان بدن و مهارت رمزگردانی زبان بدن دانش‌آموز از جانب معلم، و در نهایت نحوه انتخاب و استفاده از ابزارهای فن‌آوری مناسب و کارآمد مورد پذیرش دانش‌آموز و معلم (چه به لحاظ سهولت در استفاده و مضطرب نشدن آن‌ها و چه از نظر متناسب بودن با اهداف رفتاری درس) شرح داده شد. ارتقاء کیفیت تعامل بین معلم و دانش‌آموزان نیازمند انجام پژوهش‌های بیشتر و مطالعات فراوان در این زمینه است. به نظر می‌رسد کاربرد نظریه‌های اسنادی، ذهنی‌سازی و بسپاری از نظریه‌های دیگر در نیل به این هدف یاری‌رسان باشد.

منابع

- روحی جهرمی، فاطمه؛ زارع، حسین و آخوندی، نیلا (۱۳۹۶). رابطه زبان بدن با ادراک تعامل اجتماعی. دوفصلنامه علمی- پژوهشی شناخت اجتماعی. دوره ۶، شماره ۱: ۱۴۷-۱۵۶.

- میرهاشمی روته، زهرا سادات و شکری، امید (۱۳۹۷). رابطه باورهای خودکارآمدی ادراک شده و تعامل معلم - دانش آموز: نقش واسطه‌ای هیجانات معلم. فصلنامه علمی-پژوهشی، پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، دوره ۶، شماره ۳: ۳۷-۵۲.

- Akyürek, E. (2019). Impact of Using Technology on Teacher-Student Communication/Interaction: Improve Students Learning. World Journal of Education. 40-30 :(4) 9.
- Hunt, F. (2007). Communications in Education. Online Submission.
- Kida, P. (2019). Competences and qualifications in outdoor education. The Journal of Education, Culture, and Society, 92-79 :(1) 10.
- Pennings, H. J., Brekelmans, M., Sadler, P., Claessens, L. C., van der Want, A. C., & van Tartwijk, J. (2018). Interpersonal adaptation in teacher-student interaction. Learning and Instruction, 57-41 ,55.

معرفی رویکرد یادگیری مبتنی بر حل مساله (PBL)

زهرا الهوتی فرد. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه الزهراء

مقدمه

در چند دهه اخیر، نظام های آموزش و پرورش کشورها به منظور ارتقاء توانایی های شناختی عالی، به ویژه خلاقیت، حل مسئله و تفکر انتقادی تلاش های بسیار کرده اند. نسبی و متغیر بودن علوم همراه با حجم بسیار زیاد و روزافزون آن این واقعیت و ضرورت انکارناپذیر را به وجود آورده است که اگر هدف تعلیم و تربیت کمک به اکتساب و به خاطر سپاری دانش باشد، دانش آموختگان علاوه بر احساس واماندگی و سردرگمی در برابر هجوم اطلاعات نمی توانند در توسعه دانش و پیشبرد فرآیند شناخت و نوآوری کوشا باشند (معرفت و قاسم نژاد، ۱۳۹۴).

متأسفانه در کشور ما بیشتر از رو شهای سنتی تعلیم و تربیت بهره گرفته می شود که نتایج تحقیقات در بررسی های انجام شده ناکارآمدی آنها را در برخورد با شرایط نوین اثبات کرده است. (عباس زاده به نقل از ادیب نیا و مهاجر، ۱۳۹۲) هنگامی که معلمان و مدارس از مرحله مسأله سازی و فهم مسأله چشم می پوشند و به دانش آموزان فرصت به پرسش گرفتن واقعیت ها و روشها را نمی دهند و آنان را از کاوشگری باز می دارند، دانش آموزان به صورتی ناپخته اطلاعات را به حافظه می سپارند. چه بسا دانش آموزانی هستند که آموخته ها و به یادسپرده های خود را نابه جا به کار می برند یا آن که موفق به استفاده از یادسپرده های خود نمی شوند (لرکی و پارساپور، ۱۳۹۶).

بنابراین اصلاح و تغییر اساسی عناصر برنامه های آموزشی، یعنی محتوای مورد آموزش روش تدریس، روش ارزشیابی، فضای روانی- اجتماعی و فضای فیزیکی آموزشگاه از اهمیت بسیار برخوردار است. از میان این عناصر بی تردید شیوه تدریس معلم، معمار

سازمان شناختی و شیوه ارزشیابی او جهت دهنده انرژی ذهنی، هدایت کننده انگیزش و فعالیت‌های آموزشی دانش آموز است. به این ترتیب، اساسی ترین نگرانی دست اندرکاران و پژوهشگران چند دهه اخیر آموزش و پرورش اصلاحات و نوآوری در شیوه تدریس معلم بوده است. به طوری که برآیند این جریان، نقش تدریس به شیوه حل مسئله را در پرورش سازمان شناختی خلاق و آفریننده مورد تأکید مکرر قرار داده است (معرفت و قاسم نژاد، ۱۳۹۴).

تاریخچه

در تاریخ تعلیم و تربیت نوین، تأکید بر پرورش سازمان شناختی خلاق و جستجوگر را از طریق تدریس به شیوه حل مساله می توان در اندیشه های فلسفی ویلیام جیمز و جان دیویی ردیابی کرد. دیویی که پیشگام حامی این ایده بود، چگونه آموختن را بر آنچه آموخته می شود، مورد تأکید قرار می داد و تفکر خوب را وابسته به توانایی فرد در حل مسائل دانست (شریعتمداری، ۱۳۹۲، ص ۱۱) فراهم کردن شرایط و امکانات حل مساله در خردسالی کودک را آماده میکند تا از طریق تعامل با محیط و قدرت ابتکار، خلاقیت و استقلال طلبی را از همان اوان کودکی در خود تقویت کند (رنجدوست، ۱۳۹۰ ص ۱۴).

یادگیری مسئله محور^۱ در واکنش به عملکرد نامطلوب دانشجویان رشته های پزشکی به واسطه تأکید روش های آموزشی سنتی بر محفوظات، طراحی شد و به اجرا در آمد. این طرح اولین بار در دهه ۱۹۶۰ در دانشگاه مک مستر کانادا اجرا شد. با توجه به نتایج درخشانی که رشته های علوم پزشکی از اجرای این روش به دست آوردند سایر رشته ها نیز از آن استقبال کردند و سرانجام این روش حتی در مدارس نیز به طور گسترده مورد توجه قرار گرفت (کرمی و عطاران، ۱۳۹۳).

حل مسأله و مراحل آن

یکی از مهارت‌های اساسی تفکر، مهارت حل مسأله است. عبارت است از تعارض یا تفاوت بین موقعیت موجود و موقعیت دیگری که فرد می‌خواهد بدان دست یابد. (گلاور و برونینگ، به نقل از خرازی، ۱۳۸۳، ص ۲۱۳) درحقیقت هنگامی که فرد با موقعیتی روبه‌رو می‌شود که از طریق اطلاعات و مهارتهایی که دارد نمی‌تواند سریع به آن موقعیت پاسخ مناسبی دهد، با یک مسأله روبه‌رو است (سیف، ۱۳۸۱: ۵۵۴).

روش حل مسأله در واقع نوعی روش یادگیری فعال و شامل پنج مرحله است: شناسایی و تعریف مسأله، جمع‌آوری اطلاعات، نتیجه‌گیری مقدماتی، آزمون نتایج و ارزشیابی و تصمیم‌گیری (مایرز، به نقل از ایبلی، ۱۳۸۳). کهلر پایه‌گذار بخشی از روان‌شناسی گشتالت بود که به حل مسأله توجه داشت. او معتقد بود که مسأله موجب می‌شود که تعادل شناختی فرد به هم بخورد و فرد در صدد رفع آن برمی‌آید، یعنی مسأله فرد را به فعالیت وامی‌دارد تا بر اثر آن مسأله حل شود و تعادل شناختی دوباره حاصل گردد. وی معتقد بود که افراد مسائل را ارزشیابی می‌کنند و همه‌ی اجزاء و شرایط آن را بررسی می‌کنند تا یکباره پاسخ مسأله را به صورت جرقه‌های بینشی به دست می‌آورند (گلاور و برونینگ، به نقل از خرازی، ۱۳۸۳).

یادگیری مبتنی بر حل مسئله

یادگیری مسئله محور یکی از مهیج‌ترین و اثرگذارترین گزینه‌های تربیتی در حوزه یاددهی - یادگیری در طول ۴۴ سال اخیر بوده است، دلایل عمده برای اثربخشی و توانمندی یادگیری مسئله محور، دایر بودن این نوع یادگیری بر انواع اصول یادگیری فعال نظیر همیاری، بازخوردگیری و تناسب با ترجیحات یادگیری دانش‌آموزان است (تورانی به نقل از رحیمی، ۱۳۹۳). یادگیری مسئله محور سبب می‌شود دانش‌آموزان اصول بنیادین موضوع درسی را در بافتی که نیاز به حل مسئله را تجویز می‌کند فرا بگیرند طی یادگیری مسئله محور،

یادگیرندگان فرصت می یابند به تمرین پرداخته، آموخته هاشان را به کار ببندند و از مهارت‌های فرایندی حل مسئله، برقراری ارتباط بین شخص، گروه سازی، خود ارزیابی، توانایی هماهنگی با تغییر و دیگر پارامترها بهره گیرند به هر روی عمده متخصصان و نویسندگانی که در زمینه اصول یادگیری و یادگیری بهینه در کلاس درس اعلام نظر کرده اند، یادگیری مسئله محور را با اصول یادگیری موافق دانسته اند (الاین و کارن، ۲۰۱۸).

یادگیری مبتنی بر مساله باعث رشد و پرورش موارد زیر می شود:

- توانایی پرورش افراد خلاق (تربیت تفکر خلاق)
 - پرورش مهارت هایی برای تجزیه و تحلیل و مسائل پیچیده دنیای واقعی
 - متخصص شدن افراد در کشف، ارزشیابی و کاربرد منابع اطلاعات
 - توانایی کارکردن به شیوه همیاری در گروه ها
 - مهارت پیدا کردن در زمینه برقراری ارتباط به صورت شفاهی و کتبی
 - توسعه تفکر انتقادی
 - بهبود مهارت های ارتباطی و شبکه ای
 - توانایی رسیدن به قضاوت بصیرانه (یعنی توانایی تعریف مساله به طور موثر، جمع آوری و ارزیابی اطلاعاتی
 - که مرتبط با این مسائل است و گسترش راه حل ها)
 - توانایی ایفای نقش در جامعه جهانی، ایجاد کردن دامنه ای از نگرش ها و تمایل هایی همچون: انعطاف پذیری و سازگاری، راحت بودن با تنوع، انگیزش و پافشاری، رفتار اخلاقی و مدنی، خلیات و کاردانی و توانایی کار کردن با دیگران.
 - کسب صلاحیت و شایستگی فنی در یک حیطه خاص.
- همه توانایی های ذکر شده ، به خاطر مطرح کردن مسائل ویژه در مجموعه دنیای واقعی و پیچیده ای است که راه حل های عملی مورد نیاز را توسعه میدهد)(باربارا ، ۱۹۹۵).
- لوین (۲۰۰۳) ، بیان می کند که یادگیری مبتنی بر مساله، به دانشجویان تنوعی از فرصت های یادگیری ارائه می کند و زمانی که آنها درگیر یادگیری بیشتر درباره یک مساله هستند دانش و مهارت های آنها را توسعه میدهد. یادگیری مبتنی بر مساله در گروه ها اجرا می شود به افراد اجازه می دهد که با هم کار کنند و در تخصص ها و تجربیات

شریک شوند و از یکدیگر یاد بگیرند. معلم در یادگیری مبتنی بر مساله، نقش تسهیل کننده و راهنما را ایفا می کند، معلم راهنمایی هایی درباره منابع یادگیری مورد نیاز ارائه می دهد، سخنرانی های بسیار کوتاهی در زمینه موضوع به اقتضای موقعیت بیان می کند و تمرکز اصلی در یادگیری مبتنی بر مساله بر اعمال دانش آموزان است و نه سخنرانی معلم. در این نقش، معلم فضا را آماده می سازد، به دانشجویان برای برقراری ارتباط با مساله کمک می کند، چارچوب کار دانشجویان را سازمان می دهد، مساله را همراه با دانشجویان بررسی می کند، در مساله ای که طرح کرده است بازنگری می کند، دانشجویان را به خود ارزشیابی تشویق می کند و درباره محصول نهایی عملکرد آنان داوری می کند (کیندی،

منابع

- مایرز، چت (۱۳۸۳). آموزش تفکر انتقادی. ترجمه خدایار ابیلی. تهران: انتشارات سمت
- معرفت، رحمان؛ قاسم نژاد، علی اصغر (۱۳۹۴). یادگیری با حل مساله. اولین همایش ملی راهکار های توسعه و ترویج علوم تربیتی و روانشناسی.

- ادیب نیا، اسد؛ مهاجر، یحیی؛ شیخ پور، سکینه (۱۳۹۲). مقایسه تاثیر روش تدریس حل مساله با روش تدریس کاوشگری بر مهارت های حل مساله ی اجتماعی دانش آموزان دخترسال پنجم پژوهش در برنامه ریزی درسی، ۲(۱۰)، ص ۶۳-۷۸.

- لرکی، ندا و پارساپور، آتوسا (۱۳۹۶). تاثیر یادگیری مساله محور بر تفکر انتقادی دانش آموزان. اولین همایش پژوهش های کاربردی نوین در علوم پایه دانشگاه آزاد بندرعباس

- Elaine H.J, Karen,N (۲۰۱۸). Problem-Based Learning: An Overview of its Process and Impact on Learning. Health Professions Education ۷۹-۷۵(۲۰۱۸)۲
- Cindy E.(۲۰۰۴). Problem-Based Learning: What and How Do Students Learn Educational Psychology Review, Vol. ۱۶, No. ۳, September ۲۰۰۴.
- Levin, B.B.(۲۰۰۳). Energizing teacher education and professional development with problem-based learning. (ASCD) association for supervision and curriculum development.

گفتگویی با خانم دکتر ایزدیان؛

پژوهشگر حوزه تعلیم و تربیت و مدیر آموزشی آکادمی لوحه در باب "مجازی‌سازی یادگیری"

گردآوری: مریم رئیسی، دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء

در این مصاحبه قصد داریم با خانم دکتر زینب ایزدیان، در مورد مجازی‌سازی یادگیری صحبت کنیم. ایشان دکترای مدیریت آموزشی از دانشگاه خوارزمی، پژوهشگر حوزه تعلیم و تربیت نوین و مدیر آموزش آکادمی لوحه (یک استارت‌آپ آموزشی در حوزه دیجیتال) هستند.

مجازی‌سازی یادگیری چیست و چه اتفاقاتی در این فرایند می‌افتد؟ آیا واقعا مهمترین چالش آموزش مجازی مسائلی چون وجود نداشتن بستری اینترنتی مناسب و یا در دسترس نبودن کافی ابزارهای دیجیتال و از این دست موضوعات هستند؟

در واقع باید گفت خیر، این چالشها سطحی ترین بخش این موضوع را به خود اختصاص می‌دهند، در حالیکه مسائل جدی‌تر و بنیادی‌تری وجود دارند که ما باید از آنها آگاه باشیم. بحث را با یک سوال ادامه می‌دهم: بنظر شما این روزها دغدغه ما کدامیک باید باشد؟ دیجیتال کردن آموزش- یا تحول دیجیتال در حوزه آموزش؟

در واقع دیجیتال کردن آموزش به معنای این است که همین آموزش کنونی را با همین فرم و محتوا فقط از حالت آنالوگ به دیجیتال ببریم و تنها بستر ارائه ما تغییر کند. در حالیکه

با این افق دید، باگذر زمان متوجه می‌شویم که اشتباه کرده‌ایم چراکه هر بستری لازمه‌های خاص خودش را دارد و باید آموزش با توجه به آنها ارائه شود. چند دهه‌ای هست که مبحث E-learning در حوزه آموزش مطرح است، اما بروز پدیده‌ای چون کرونا، ما را واقعا با آن روبرو کرد و نشان داد که آموزش در فضای دیجیتال اقتضانات خودش را دارد و با فضایی که با حضور در مدرسه و تعامل رو در روی معلم و دانش‌آموزان و همکلاسی‌ها وجود داشت متفاوت است.

گذر از آموزش معلم محور به سمت یادگیری خودراهبر:

درواقع این دو مفهوم دو رویکرد متفاوت به حوزه یادگیری هستند. در آموزش معلم محور مشابه سبکی که در فضای واقعی رخ می‌داد بحث از سوی معلم آغاز می‌شود. اما یادگیری خودراهبر از سمت دانش‌آموز اتفاق می‌افتد و خودش دانش خود را می‌سازد. پس به عنوان اصلی‌ترین لازمه تدریس در فضای دیجیتال نیاز است ابزارها و طراحی‌های خاصی برای آموزش صورت گیرد که قابلیت این تغییر رویکرد را داشته باشد.

معلمین ما و افرادی که طراحی آموزشی انجام می‌دهند و دغدغه کار فرهنگی دارند باید رویکرد و بینش خودشان رو عوض کنند. ما با صرف دیجیتال سازی آموزش صرفا یک محتوا را به شکل دیجیتال منتقل می‌کنیم، درحالی‌که با تحول دیجیتال، خلق یک ارزش اتفاق می‌افتد و محتوای ما یک ارزش افزوده پیدا می‌کند.

معلم باید بتواند در این فضا مرزشکنی کند، چون فضای مجازی یک فضای بدون مرز است. در این بستر، منابع مختلف دائما در حال رقابت برای جلب کردن توجه افراد به خود هستند. پس

معلم باید به دنبال این باشد که به واسطه ابزارهایی که در این فضا در اختیارش هست محتواهایی را تولید کند که بتواند دانش آموزی که صرفاً به واسطه یک ابزار ارتباطی دیجیتال با معلم در ارتباط است را درگیر کند. جذابیت در گفتار و محتوای تولید شده و غنی بودن آنها از نظر علمی به جهت اینکه دانش آموز دائم با منابع دیگر اطلاعات را مقایسه می کند، برای ترغیب یادگیرنده بسیار مهم است.

پس حفظ مخاطب در این فضا نیازمند یک بینش نوآورانه به محتواست. اگر معلمان به این موضوع توجه نداشته باشند در چند ماه آینده شاهد افت تحصیلی دانش آموزان به خصوص در دوره دبستان خواهیم بود که این روند حتی می تواند در سالهای آتی به ترک تحصیل هم کشیده شود. امروز معلمان ما نیاز به یک همت جمعی و تفکر دیجیتالی دارند و باید خودشان را در مرحله ای جدید از زندگی حرفه ای شان ببینند.

معلمان چطور نسل جدید و روشها و الزامات مختلف برای یاددهی به آنها را بشناسند؟

در این فرآیند خیلی مهم است در ابتدا معلمان کمی جسور و چالش پذیر باشند. معلمان باید جنس مخاطبشان را بشناسند و برای تولید محتوای خلاقانه و جذاب برای آنان تلاش کنند. باید این آگاهی وجود داشته باشد که نسل جدید ما امروزه به اصطلاح نسل z را تشکیل می دهند. نسلی که از ابتدای کودکی با ابزارهای تکنولوژی سروکار داشته اند. در واقع ما که از سنین نوجوانی به بعد با این ابزارها در زندگی روزمره مواجه شدیم نسل y و پدران و پدربزرگان ما نسل x هستیم.

معلمان، مهاجران به فضای دیجیتال و دانش آموزان مقیمان این فضا هستند. در هیچ کجا مهاجران نمی توانند با قوانین خودشان مقیمان را تربیت کنند. بلکه باید با قوانین آنها کار را پیش برد.

از ویژگیهای نسل z این است که عاملیت زیادی دارد. چراییهای زیاد هستند. به معلم نگاه اسطوره ای ندارند و ملاحظاتی که نسلهای قبلی

نسبت به معلم داشتند و در هر صورتی نظر معلم برای آنها در راس قرار داشت برای این نسل وجود ندارد. به جهت دسترسی به منابع اطلاعاتی مختلف از تمام دنیا او دائما در حال مقایسه کردن و بررسی اطلاعات است و دانش خود را از منابعی که اطلاعات کاملتر و دقیقتری ارائه دهد تکمیل می‌کند. در واقع او به راحتی مطالب را قبول نمی‌کند. خودش را درگیر یادگیری می‌کند و یادگیری معنادار را می‌پذیرد. پس یکی از وظایف مهم معلم درگیر کردن دانش‌آموز در هنگام یادگیری است. که ایجاد سوال خوب و پرورش روحیه تفکر انتقادی از عوامل مهم است. همچنین برقراری رابطه عاطفی مناسب معلم با دانش‌آموز در بهبود یادگیری او نقش بسزایی دارد.

امروزه مدارس پیشرو در دنیا، مدارس زندگی هستند

نکته مهم دیگر این است که باید آموزشها در نزدیکترین سطح به نیازهای مخاطبین باشد و در طراحی‌ها باید به چرایی‌های دانش‌آموز توجه کرد. از طرفی این نسل چون بازی‌های پررنگ و لعاب و جذاب را تجربه کرده‌اند و در همین فضا که این بازی‌ها وجود دارند قرار است آموزش ارائه شود لازم است در طراحی دروس بازی‌گونه بودن مورد نظر قرار گیرد. در بازی‌ها کودک اختیار زیادی دارد و خیلی از بخشها تحت کنترل او هستند. حتی وقتی می‌بازد دوباره وارد بازی شود. پس پیامد منفی برایش ندارد. درحالی‌که در هنگام آموزش مجازی والدین در بالای سر او ایستاده‌اند و دائم ایراداتش را به او گوشزد می‌کنند و این خود عاملی برای افت انگیزش تحصیلی او خواهد شد. پس باید تا حد امکان فضای انتخاب رو برای آنها فراهم کنیم و تلاش کنیم حس خوشایند از آموزش برایشان ایجاد شود.

فرصتهای آموزش مجازی:

معلم باید سعی کند که فرصتهای این بستر یادگیری را بشناسد و از آنها بهره بگیرد. بر عکس کلاس‌های حضوری اینجا دیگر با محدودیت زمانی و مکانی مواجه نیستیم. که به همین سبب در این فضا می‌توان بیشتر به سمت شخصی‌کردن یادگیری پیش رفت. امکان تولید محتوا به شیوه‌های گوناگون اعم از دیداری، شنیداری و ...

وجود دارد که هر کدام برای سبکهای مختلف یادگیری ترجیح بیشتری داشته و یادگیری بهتری را رقم می‌زند. و البته اینجاست که لزوم خلاقیت و تولید محتوای درگیرکننده خودش را بیشتر نشان می‌دهد.

سازگار کردن معلمان با آموزش در عصر دیجیتال:

مهمترین و اصلی‌ترین هدف ما ایجاد بینش متفاوت برای معلمان بود که به این منظور کارگاه معلم عصر دیجیتال را کلید زدیم. معلمین عزیز باید بدانند اگر بقا در حرفه خودشان را دوست دارند چاره‌ای جز مهاجرت به این فضا نیست. و حال که ناگزیر از این تغییر هستند و می‌بایست تولید محتوا کنند بیاموزند چگونه به نحو جذابتی این کار را انجام دهند، به طوری که محتوایشان صرفاً دیجیتال شده محتوای قبلی نباشد بلکه ارزش‌آفرین و تاثیر گذار باشد.

معلم باید بتواند هم پادکست صوتی ایجاد کند، هم اسلایدهای جذاب تهیه کند و ... و ما سعی کردیم یک جعبه ابزار کاربردی از بینش تا مهارت به آنها ارائه کنیم.

برخی از معلمان به خصوص آنهایی که سابقه بیشتری داشتند ورود به این مسیر برایشان سختتر بود. اما به آنها می‌گفتیم آیا می‌خواهی با معلمی خداحافظی کنی؟ اگر در مقابل این تغییر مقاومت کنی دیگر نمی‌توانی در این عرصه بمانی. پس لازم است مدتی متحمل سختی‌های اولیه این مسیر شوی تا با آن تطبیق پیدا کنی. و به‌خاطر علاقه‌وافی که به شغلشان داشتند ادامه می‌دادند و در نهایت دیدن نتیجه کارهایشان به آنها برای ادامه مسیر انگیزه می‌داد.

سخن آخر

اگر به فرض محال، کرونا هم از فردا دیگر وجود نداشته باشد تغییراتی که در مناسبات مختلف جامعه ما و از جمله سیستم آموزشی ایجاد شده قابل بازگشت نیست. و همه باید به سمت سبک جدیدی از آموزش پیش برویم. امید که همگی دست به دست هم داده و مسیر تعلیم و تربیت کشورمان را در یک مسیر سالم و حرفه‌ای قرار دهیم.

گزارش وینار " کرونا و آموزش: فرصت یا تهدید "

ارایه شده توسط سرکار خانم دکتر زهرا گویا

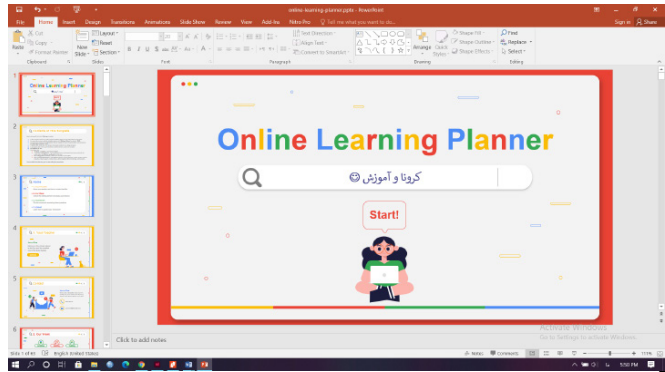
تهیه گزارش: حمیده یزدی، دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه الزهراء

وینار "کرونا و آموزش: فرصت یا تهدید" ساعت ۹ ، روز پنج شنبه ۸ آبان ماه ۱۳۹۹، توسط هسته پژوهشی آموزش ریاضی، مرکز پژوهشی ریاضی ماهانی خانه ریاضیات کرمان و انجمن دبیران ریاضی استان کرمان (ادراک) و بخش آموزش ریاضی دانشگاه شهید باهنر کرمان به مناسبت گرامیداشت دهه ریاضیات، با ارایه سرکار خانم دکتر زهرا گویا، استاد تمام گروه ریاضی دانشگاه شهید بهشتی و با حضور جمع کثیری از معلمان ریاضی و اساتید گروه ریاضی، برگزار شد. از جمله محورهای اصلی سخنرانی سرکار خانم دکتر گویا در این نشست مجازی عبارت بودند از:

- ▲ آموزش در دوران کرونا
- ▲ تغییرات ضروری در آموزش پساکروناوی
- ▲ چالش‌های آموزش در زمان کرونا

- ▲ نیاز آموزش عالی و آموزش عمومی به تغییر
- ▲ پیش بینی آموزش در دوران پسا کرونایی و تغییرات آموزش دانشگاهی
- ▲ باید های آموزش عمومی پس از کرونا
- ▲ تهدیدهای کرونا برای آموزش عمومی

سرکار خانم دکتر گویا یکی از درس‌های حیاتی دوران کرونا برای آموزش‌های رسمی و غیر رسمی را چنین مطرح کردند: این دوران نشان داد که انسان برای تغییر رفتار اجتماعی و فردی خود، بیش از آن که نسبت به "باید"ها و "نباید"ها حساس باشد، متأثر از "باور"ها و "نیاز"های خویش است. این یک مسئله جدی است، بایدها و نبایدها قدرت و قوت خودشان را از دست داده‌اند و ما نیز باید این را بپذیریم که شرایط تغییر کرده و به طبع آن آموزش و انتظارات و نظرات و ... نیز تغییر می‌کند.

ایشان تغییرات ضروری در آموزش پسا کرونایی را شامل تغییر نقش مدرسان، تغییر در آموزش معلمان، تغییر دیدگاه نسبت به هدف و روش‌های ارزشیابی، تغییر دیدگاه نسبت به یادگیری، تغییر باور نسبت به کتاب- برنامه- محتوای از پیش تعیین شده به عنوان رسانه‌های اصلی آموزشی عنوان کرده و با تأکید بر تغییر در تعریف مهارت‌های اساسی، محیط یادگیری، تشویق، ایجاد انگیزه و حفظ روابط اجتماعی در فضای مجازی فرمودند:

برای آموزش پساکروناپی، لازم است به این تغییرات مهم که در حد تغییر پارادایم است و انسان را به فضای فکری جدیدی وارد کرده است، توجه عمیق شود. مسائل مهم بسیاری در این دوره مطرح است و سوال های بسیاری که باید به آن ها پاسخ دهیم از جمله: "چه درس بدهیم؟"، "چگونه درس بدهیم؟"، "چه جرح و تعدیلی در محتوا ایجاد کنیم؟"، "چگونه یادگیرنده را شریک تدریس و مسئول یادگیری خودش کنیم؟". در ادامه با ارائه گزارشی از دپورا اسپار مسئول آموزش مجازی دانشکده مدیریت هاروارد، بیان کردند:

ویروس کووید ۱۹- تنها دلیل تغییرات زیرروکننده آموزش عالی در شروع سال تحصیلی ۲۰۲۰ (۱۴۰۰-۱۳۹۹) نیست. بلکه پاسخی به تغییرات شدید جمعیت شناختی و اقتصادی در آموزش عالی است. به گزارش ایشان در دوران شیوع همه گیری کرونا، ۳۴۵ موسسه آموزش عالی در آمریکا به دلیل فشارهای اقتصادی ناشی از ریزش دانشجو، بسته شده اند. از نظر خانم دکتر گویا «این اتفاق محصول تحولات تکنولوژی هم است». سرکار خانم دکترگویا در پیش بینی آموزش در دوران پساکروناپی فرمودند: بستر آموزش آنلاین قوی است و همانطور که به کمک آموزش در این دوران آمده، جامعه را از آن به سلامتی عبور می دهد ولی برگشت به آینده ای که تکرار گذشته باشد، امکان ندارد و بشر نیازمند تغییر نگاه برای ورود به دنیای جدید است.

در ادامه افزودند تغییرات ساختاری، محتوایی، قابل ارائه به صورت مجازی، بسته بندی نشده و آزادتر از قبل نسبت به زمان و مکان را از ملزومات تغییرات در آموزش دانشگاهی مطرح کردند و شرط بقای دانشگاه ها را مقرون به صرفه بودن، در دسترس بودن، فکورانه و هیجان انگیز بودن و پاسخگو بودن به نیازهای یادگیری دانشجویان عنوان نمودند.

سرکار خانم دکترگویا از تهدیدهای کرونا برای آموزش عمومی؛ وابستگی آموزش آنلاین به والدین، سردرگمی والدین نسبت به آموزش، ضرورت نظارت بر یادگیری کودکان، تناقض های نظارتی والدین در آموزش آنلاین،

انتظارات بی‌مبنای والدین از معلمان را مطرح کردند. در پایان نیز ایشان توصیه‌های مهمی نیز مطرح نمودند که از بین آنها می‌توان استفاده از روش تدریس معکوس، مدون کردن تجربه‌های معلمان در رابطه با چگونگی سازگارشدن با آموزش در دوران شیوع کرونا و ثبت و ضبط اشتیاق‌ها، چالش‌ها و مسائل مهم در تدریس آنلاین و ایتارگری معلمان در این بخش از تاریخ به منظور تجزیه و تحلیل و استخراج نظریه‌های جدید آموزشی، تفویض اختیار برنامه ریزی درسی و آموزشی به معلمان مدارس و مدرسان دانشگاه‌ها جهت کاهش اضطراب و التهاب و تغییر سطح انتظارات از معلمان و مدرسان با توجه به امکانات و شرایط کنونی را برشمرد.

▲ مربیگری مهارت های حرکتی کودکان: یک موقعیت خوب شغلی یا

یک نیاز ویژه اخلاقی؟

▲ فعالیت های حرکتی و بازی یک نیاز زیست شناختی برای کودک

دکتر حسن کردی
پژوهشگر پست دکتری
رشد حرکتی کودکان

مقدمه

رشد جسمی حرکتی یکی از

ابعاد رشدی انسان است که به شکل قابل توجهی

در دوران کودکی مشاهده می شود. به شکلی که یک نوزاد تازه متولد شده که وزنی حدود ۳ کیلوگرم و قد حدود ۵۰ سانتی متری به وزن تقریبی ۲۰ کیلوگرم و قد ۱۲۰ سانتی متر در سن شش سالگی می رسند (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۱۹). همچنین در این دوره نوزادی که حتی نمی تواند سر خود را نگه دارد تا در پایان شش سالگی به کودکی تبدیل شده که می تواند مجموعه ای از مهارت های حرکتی متنوع مثل پریدن، دویدن، لی لی کردن، شوت کردن و پرتاب کردن را به راحتی انجام دهد (گالاهو و اوزمون، ۲۰۰۶).

البته این تغییرات فقط در ویژگی های قابل مشاهده رخ نمی دهد بلکه به اعتقاد روانشناسان بخش عمده ای از شکل گیری شخصیت انسان در کودکی نهادینه می شود به طوری که دوره قبل از شش سالگی به عنوان طلایی رشد به شمار می رود و دقیقاً به همین خاطر است که صاحب نظران حیطة آموزش کودکان معتقدند برای پرورش کودکی سالم می بایست رشد تمام ابعاد جسمی- حرکتی، شناختی و عاطفی-اجتماعی مد نظر قرار بگیرد.

بیان مسئله

یکی از مهم ترین بسترهای یادگیری در کودک از طریق تعامل او با جامعه پیرامونی اش اتفاق می افتد جایی که می توان از پدر و مادر، دوستان و هم سالان و مربیان و معلمان به ترتیب نام برد. قطعاً والدین اولین معلمان هر کودک هستند و این موضوع تازه ای نیست که والدین برای آموزش به کودکان خود برنامه ریزی یا حتی رویاپردازی می کنند. طوری که ممکن است بعضی از والدین ناکامی های شغلی و مهارتی خود را در لیست برنامه هایی که کودک شان می بایست فرا بگیرد قرار می دهند. در این میان پدیده نوظهور کسب و کار از طریق شبکه های اجتماعی چون اینستاگرام و استفاده های مختلف از جذابیت ها و استعدادهای کودک در این فضا باعث شده تا پیچیدگی کار برای معلمان و مربیان حوزه کودک بیشتر از قبل شود.

دومین جامعه اثرگذار در یادگیری همسالان و دوستان کودک هستند که این روزها قرنطینه و رعایت فاصله های اجتماعی به خاطر شیوع بیماری های همه گیر به عوامل قبلی

چون کم جمعیت بودن خانواده ها، در دسترس نبودن همسالان و آلودگی هوا دست به دست هم میدهند تا کودکان بسیار کمتر از قبل در ارتباط و تعامل با هم سن و سالان خود باشند.

اما سومین جامعه اثر گذار در یادگیری کودکان بدون شکل معلمان و مربیان کودک هستند. یک معلم برای کودک می تواند تا جایی دوست داشتنی و موثر باشد که بخشی بازی های خیالی و خواب کودک به معلم یا مربی محبوب او اختصاص پیدا کند. یعنی کودک می تواند انقدر از یک مربی تاثیر بپذیرد که با او در خیالاتش زندگی کند، خواب مربی خود را ببیند و برای دیدن دوباره معلم خود لحظه شماری کند. پس می توان گفت یک مربی تأثیری فراتر از آموزش های خاصی دارد که در محدوده یک کلاس نمی گنجد. در این میان فعالیت های حرکتی و بازی یک نیاز

زیست شناختی برای کودک به شمار می رود یعنی به همان اندازه که کودک نیاز به خواب و غذا دارد به بازی هم نیازمند است.

اما کاهش قابل توجه میزان فعالیت بدنی کودکان در این اواخر نگرانی های زیادی را برای متخصصان حوزه سلامت و تندرستی کودکان ایجاد کرده چرا که کم تحرکی کودکان می تواند منجر به مشکلاتی چون چاقی و اضافه وزن، مشکلات رفتاری، مشکل در خواندن و نوشتن، مشکل در سیستم قلبی کودک شده طوری که ادامه دار بودن این عوارض تا بزرگسالی بر اهمیت این مسئله افزوده است (ون اسلوایس و کریملر، ۲۰۱۶). به همین خاطر طی یک دهه گذشته تلاش های زیادی برای رفع مشکل کم تحرکی کودکان اتفاق افتاده و به موازات آن شاهد یک رشد قابل توجه در میزان پژوهش ها و تحقیقات میدانی در زمینه فعالیت های بدنی کودکان بوده ایم.

در ایران نیز طی چند سال گذشته دوره های آموزشی و تحقیقات متعددی در زمینه رشد مهارت های حرکتی کودکان پیش دبستانی انجام گرفته و باعث شده تا تعداد قابل توجهی از علاقمندان به حوزه ورزش و بازی کودکان با شرکت در برنامه های آموزشی یا استفاده از کتب به چاپ رسیده در این زمینه مشغول به فعالیت شوند.

هر چند جای بسیار خوشحالی است که میزان فعالیت بدنی کودکان به واسطه اختصاص دادن بخشی از زمان آموزش روزانه مهدهای کودک، خانه های بازی و سایر مراکز آموزش کودک افزایش پیدا می کند اما باید ملاحظه داشت که افزایش میزان فعالیت کودک تنها هدف یک مربی ورزش یا مهارت های حرکتی کودکان نیست. یک مربی کودک فارغ از اینکه قرار چه مهارت یا محتوایی را به کودک آموزشی دهد لازم است تا روی مهارت ها و نیازهای ضروری برای یک مربی کودک (صبور بودن، زبان ارتباطی با کودک، مهارت همدلی، به روز رسانی دانش تخصصی) را کسب کند. هر چند به عنوان یک مربی و معلم

کودک که سال‌هاست در حال کار با کودکان است باید بگویم هنوز هم از کودکان یاد می‌گیریم و هر روز که به کلاس می‌روم خود را آماده برخورد با موضوع جدید می‌کنم.

راهکارهای پیشنهادی

به نظر می‌رسد برای جلوگیری از تبعات ناشی از برخوردهای ناایمن ورزش کودکان پیشنهادهای خود را در قالب دو گروه از افراد در زیر ارائه دهم:

- پیشنهاد برای والدین

استعدادیابی تا قبل از شش سالگی موضوع قابل اعتمادی نیست و بهتر است تا توانایی‌ها (استعدادها) کودک خود را تا قبل از شش سالگی از طریق شرکت در بازی‌های آزاد، بازی‌های هدفمند، بازی‌های بیرون از منزل و در طبیعت توسعه دهید و انجام هیچ ورزشی به شکل حرفه‌ای تا قبل از شش سالگی پیشنهاد نمی‌شود (جوانتی و همکاران، ۲۰۱۳). نمایش کودکان در شبکه‌های اجتماعی و تعداد بازدیدها یا افرادی که عکس‌ها و مطالب کودکان شما را می‌پسندند تنها معیاری برای دوست داشته شدن توسط بقیه هستند و به معنی دوست داشتن خود کودک نیست. بنابراین مسیر زندگی روزمره کودک ممکن است تحت الشعاع بازخوردها و تقویت‌های مثبت دیگران قرار گیرد و این چنین الگوی خواسته‌های کودک نیز از یک مسیر طبیعی خارج شود.

- پیشنهاد برای مربیان مهارت‌های حرکتی کودک

مقبول‌ترین الگوی نظری در رشد کودکان الگوی رشد همه‌جانبه کودک است. به این معنی که در فعالیت‌های کلاسی شما می‌بایست روی تقویت قابلیت‌های عاطفی-هیجانی، قابلیت‌های شناختی و قابلیت‌های

جسمی حرکتی به درستی کار شود هر چند که محوریت فعالیت های شما رشد جسمی حرکتی باشد.

از طرفی ورود به دنیای کودکی نیاز به پالایش و تطهیر خود ما معلمان و مربیان کودک دارد. به موازات کار با کودک از خواندن، دیدن، تجربه کردن موقعیت های جدید در ارتباط با کودک غافل نشویم. می دانیم که ممکن است هر کدام از ما به دلایل مختلفی در طول زندگی عادت ها و الگوهای رفتاری نادرستی را از خانواده، محیط کار و مدرسه با خود به همراه داشته باشیم. مهم است تا این الگوهای آسیب زنده را شناخته و در صدد برطرف کردن و ترمیم لایه های آسیب دیده عاطفی و هیجانی خودمان برآییم. چرا که موقعیت های مختلفی در یک کلاس با کودک خردسال بوجود می آید که نیاز به همدلی، صبوری، مراقبت یا برخورد قاطعانه دارد. بنابراین اشراف بر مفاهیم علمی در زمینه علوم ورزشی برای یک مربی مهارت های حرکتی لازم است اما چیزی که آن را کافی می کند کسب دانش در حوزه روانشناسی کودک است.

Reference

- World Health Organization [WHO] (2019). WHO Guidelines on Physical Activity, Sedentary Behavior and Sleep for Children Under 5 Years of Age. Geneva: World Health Organization.
- Gallahue, D., & Ozmun, J. (2006). Understanding Motor Development Infants, Children, Adolescents, Adults (6th ed.). New York McGraw-Hill.
- Van Sluijs, E.M.F., Kriemler, S. (2016). Reflections on physical activity intervention research in young people – dos, don'ts, and critical thoughts. *Int J Behav Nutr Phys Act* 25, 13. <https://doi.org/10.1186/s-0348-016-12966z>
- Jayanthi, N., Pinkham, C., Dugas, L., Patrick, B., MPH, and LaBella, C. (2013). Sports Specialization in Young Athletes: Evidence-Based Recommendations. *Sports Health*. 2013 May; 257–251 :(3)5. doi: 1941738112464626/10.1177

■ معرفی و خلاصه ای از کتاب "آموزش تفکر به کودکان و نوجوانان" از زبان نویسنده

دکتر علی ستاری
عضو هیات علمی دانشکده
علوم تربیتی و روانشناسی
دانشگاه الزهراء

تفکر یکی از راه‌های دستیابی به شناخت و معرفت است. علم و معرفت با توجه به مبانی مختلف تعاریف مختلفی می‌یابد. فلسفه مادر علوم است و عهده‌دار تبیین تحقق و تعریف موضوع هر یک از علوم است. می‌توان گفت که فلسفه علم را یکی از اوصاف و ویژگی‌های وجود می‌داند و به تعبیری علم و وجود را با هم مساوق می‌داند. لذا هر چیزی که وجود داشته باشد به نحوی دارای درک و شعور نیز هست. در این میان انسان نیز چون موجود است دارای علم است. تفاوت انسان با موجودات دیگر شرافت رتبه و گستردگی دایره علم و ادراک او نسبت به سایر موجودات است.

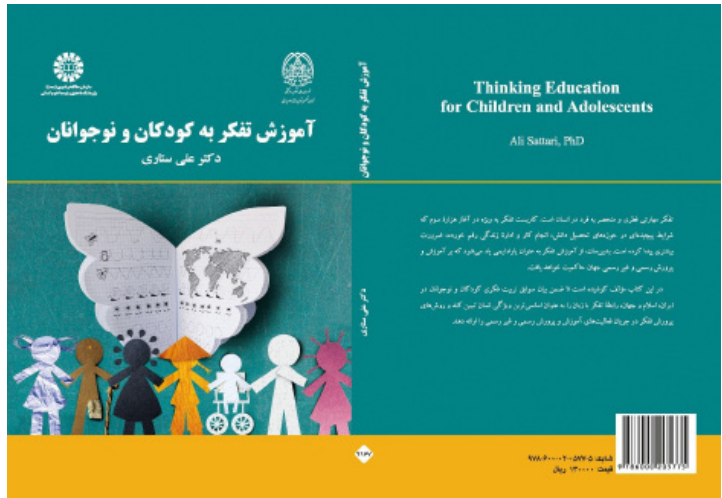
در بررسی معرفت انسانی و ویژگی علم و ادراک درباره انسان به صورت کلی می‌توان اظهار کرد که اجمالا علم به حضور قابل تعریف است و حضور دو طرف دارد؛ یکی عالم و دیگری معلوم. علم، حضور عالم نزد معلوم است. این حضور به صورت کلی دو نوع مختلف دارد؛ یکی به ذات و حقیقت شیء است و دیگری به صورت و مفهوم آن. لذا علم را به حصولی و حضوری تعریف می‌کنند. در علم حضوری خود شیء نزد عالم حاضر می‌شود؛ اما در علم حصولی صرفا صورت یا مفهوم معلوم نزد عالم حاضر است و در واقع علم به صورت معلوم حاصل می‌شود نه خود معلوم.

از آنجا که تفکر بیش از هر چیزی با مفاهیم سروکار دارد، عملکرد و مهارتی فطری و خدادادی برای دستیابی به معرفت از نوع حصولی آن است؛ نه نوع حضوری آن. زیرا درک حضوری از طریق و مجرای مفاهیم شکل نمی‌گیرد و تنها شناخت حصولی است که از طریق ذهن و با وساطت مفاهیم پدید می‌آید. این ویژگی فطری انسان با عنوان تفکر شناسایی می‌شود. از طرفی دیگر تفکر قابل تقیید به هیچ فرد، گروه، فرهنگ، کشور، تمدن، دین و مذهب خاصی نیست. زیرا فرآیند تحقق آن که آمیخته با سرشت انسان است؛ جز یک حقیقت نیست و در هر انسانی وجود دارد.

تفکر با زبان نیز سرو کار زیادی دارد و از همین جا بررسی و مطالعه عملکرد انسان در نحوه دست یافتن به شناخت و ادراک، باعث به وجود آمدن دانشی با عنوان منطق شده است. تصور عموم بر آن است که منطق نحوه تفکر صحیح را به انسان آموزش می دهد. حال آن که این دانش به هیچ وجه تفکر را به عنوان امری بیرونی به انسان آموزش نمی دهد؛ بلکه انسان را به مطالعه و توجه دقیق تر در فرآیند تفکر به عنوان امری درونی واداشته و توجه می دهد؛ تا انسان بتواند آگاهانه خود را از عوامل کژی و اشتباه در تفکر مصون بدارد. همچنین انسان را قادر می سازد تا در صورت مواجهه با آن چیزی که هر دلیل اشتباها به نام علم یا درک صحیح به او عرضه می شود، قدرت تمییز صحیح از غلط را داشته باشد. پس در حقیقت تلاش برای آموزش تفکر، در واقع آموزش نیست؛ بلکه آموزش نحوه کشف کژروی و تصحیح انحاء مغالطات و اشتباهات در شناخت است.

با توجه به نکاتی که بیان گردید در این کتاب منظور از آموزش تفکر در واقع آموزش چیزی نیست که قبلا در انسان وجود نداشته و ما از طریق آموزش قصد ایجاد آن را داشته باشیم. بدیهی است که چنین امری نه امکان پذیر است و نه ما مدعی انجام آن هستیم. در این کتاب ما قصد داریم تا تفکر را به عنوان یک ویژگی منحصر به فرد در انسان تعریف کنیم و رابطه آن را با زبان بیان نماییم. زیرا قصد داریم تفکر را به عنوان یکی از ویژگی های انسان در جریان فعالیت های آموزش و پرورش رسمی و غیر رسمی که عمدتا از طریق گفت و گو و زبان برانگیخته می شود و پرورش می یابد، برجسته نماییم. لذا تلقی ما از تفکر بر این مفروضات استوار است: اولاً تفکر یک ویژگی فطری است که انسان به آن مجهز است و در این میان کودکان و نوجوانان نیز از این ویژگی مستثنی نیستند. ثانیاً همانند سایر ویژگی های فطری انسان، تفکر نیز نیازمند تحریک، برانگیختن و پرورش است. ثالثاً در نامگذاری این کتاب به آموزش تفکر به کودکان و نوجوانان، استفاده از کلمه

آموزش در آن به معنای ایجاد تفکر به عنوان یک مهارت جدید در کودکان و نوجوانان نیست؛ بلکه به معنای تحریک، برانگیختن تفکر در کودکان و نوجوانان است.

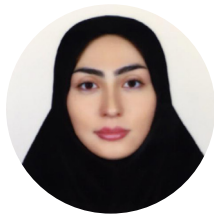
EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

بخش تازه های
روانشناسی
تربیتی

معرفی نشریات معتبر بین المللی در حوزه روانشناسی تربیتی- نحوه

دسترسی به مجلات High Rank

انسیه سادات مصطفوی، دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی
تربیتی، دانشگاه الزهراء

نحوه ی دسترسی به مجلات high rank

اگر شما دانشجوی کارشناسی ارشد و یا دکتری باشید حتما برای دسترسی به جدیدترین و معتبرترین مقالات منتشر شده و یافتن ایده ی پژوهشی خود به دنبال یافتن صاحب امتیازترین ژورنال ها یا مجلات رشته ی خودتان هستید. اما چگونه می-توانیم ژورنال های high rank در رشته خودمان را پیدا کنیم؟

در ادامه با ما همراه باشید تا مسیر یافتن این مجلات را برای شما شرح دهیم. و سپس ۵ مجله ی معتبر در حوزه روانشناسی تربیتی را به شما معرفی کنیم.

مسیر زیر گام به گام شما را برای یافتن این دسته از مجلات هدایت می نماید:

الف) ساده ترین راه برای دسترسی به این مجلات استفاده از google scholar است.

۱- با ورود به google scholar گزینه metrics (معیارها) را انتخاب نمایید.
۲- سپس بر روی گزینه category (دسته بندی) کلیک کرده و قسمت Health and medical science را انتخاب می کنیم. رشته ی روانشناسی در دسته بندی Helth and medical science قرار می گیرد.

۳- سپس از قسمت زیردسته ها گزینه psychology را انتخاب نمایید.
۴- حالا شما یک لیست کامل از معتبرترین و صاحب امتیازترین مجلات این حوزه را مشاهده می کنید. می توانید با کپی کردن نام مجله و جست و جو در اینترنت اطلاعات دقیق تری نسبت به هر مجله به دست آورید.

ب) روش دوم مراجعه به سایت www.scimagojr.com و انتخاب

گزینۀ journal rankings است. در ادامه با انتخاب دسته‌ی مورد نظر به عنوان مثال psychology می‌توانید مجلات دارای بیشترین امتیاز را در این حوزه را مشاهده نمایید.
در ادامه ۵ مجله high rank در حوزه روانشناسی تربیتی را به شما معرفی می‌کنیم.

منبع:

www.scimagojr.com

Educational Psychology Review

کشور: هلند

موضوع: روانشناسی، روانشناسی رشد و تربیت

ناشر: Springer New York

بازه‌ی فعالیت: ۱۹۸۹-۲۰۲۰

نمایه در: springer:

ISSN: ۱۵۷۳۳۳۶X, ۱۰۴۰۷۲۶X

Q1:SJR

7.61:Cites

توضیحات: ژونال روانشناسی تربیتی یک مجله‌ی بین‌المللی برای انتشار مقالات مروری، موضوعات و ایده‌های خاص، تامل و توضیح و تفسیر یا نظرات درباره‌ی پژوهش‌های قبلی و یا دستورالعمل‌هایی برای پژوهش‌های جدید، مصاحبه‌ها و مقالات مداخله‌ای است که در حوزه‌ی روانشناسی تربیتی باشد. تمام مقالات منتشر شده در این مجله پوشش گسترده‌ای را متناسب با خوانندگان این حوزه فراهم می‌آورد

Educational Psychologist

کشور: آمریکا

موضوع: روانشناسی، روانشناسی رشد و تربیت

ناشر: Routledge:

بازه‌ی فعالیت: ۱۹۶۳-۲۰۲۰

ISSN: ۱۵۳۲۶۹۸۵, ۰۰۴۶۱۵۲۰

Q۱:SJR

۷.۶۱:Cites

توضیحات: مقالات علمی، بررسی‌ها، نقدها، مقالات نظری و مفهومی ارائه شده در این مجله استثنایی، به درک مسائل، مشکلات و تحقیقات مربوط به همه جنبه‌های روانشناسی تربیتی کمک می‌کند. از متاآنالیز مطالعات پیرامون اثربخشی روش‌های تدریس تا بررسی‌های تاریخی استانداردهای کتاب درسی. این مجله اکتشافات بصیرانه‌ای از مفاهیم جدید آموزشی و شیوه‌های آموزشی پذیرفته شده ارائه می‌دهد. در عین حال، این مجله مقالاتی را که هدف اصلی آنها گزارش روش‌ها و نتایج یک مطالعه تجربی باشد، منتشر نمی‌کند.

Journal of Educational Psychology

کشور: آمریکا

موضوع: روانشناسی، روانشناسی رشد و تربیت، آموزش علوم اجتماعی
ناشر: American Psychological Association Inc

بازه ی فعالیت: ۱۹۱۰-۲۰۲۰
ISSN: ۱۹۳۹۲۱۷۶, ۰۰۲۲۰۶۶

Q۱: SJR

۵.۵۲: Cites

توضیحات: هدف اصلی مجله روانشناسی تربیتی انتشار تحقیقات روانشناختی اصلی مربوط به آموزش در همه سنین و مقاطع تحصیلی است. یک هدف ثانویه این ژورنال، انتشار گاه به گاه مقالات نظری و مروری است که دارای اهمیت فوق العاده‌ای در زمینه روانشناسی تربیتی هستند. لطفاً توجه داشته باشید، ژورنال معمولاً مطالعات مربوط به قابلیت اطمینان و اعتبار آزمون‌های خاص یا ابزار ارزیابی را منتشر نمی‌کند

Cognitive Psychology

کشور: آمریکا

موضوع: علوم کامپیوتر، هوش مصنوعی، روانشناسی رشد و تربیت، روانشناسی تجربی و شناختی، روانشناسی اعصاب و فیزیولوژیک، علوم اجتماعی

زبان شناسی و زبان

ناشر: Academic Press Inc

بازه ی فعالیت: ۱۹۷۰-۲۰۲۰
ISSN: ۱۰۹۵۵۶۲۳, ۰۰۱۰۰۲۸۵

Q۱: SJR

۳.۲۸: Cites

توضیحات: روانشناسی شناختی مربوط به مطالعه در حوزه توجه، حافظه، پردازش زبان، ادراک، حل مسئله و تفکر است. روانشناسی شناختی در مقالات گسترده‌ای که تأثیر عمده‌ای در نظریه شناخت دارند و پیشرفت‌های نظری جدیدی دارند، تخصص دارد

Learning and Instruction

کشور: انگلستان

موضوع: روانشناسی، روانشناسی رشد و تربیت، آموزش علوم اجتماعی
ناشر: Elsevier BV

بازه ی فعالیت: ۱۹۹۱-۲۰۲۰
ISSN: ۰۹۵۹۴۷۵۲

Q۱: SJR

۴.۰۹: Cites

توضیحات: ژورنال یادگیری و آموزش یک ژورنال بین المللی برای انتشار پیشرفته‌ترین تحقیقات علمی در زمینه یادگیری، رشد، آموزش است. این مجله از تحقیقات تجربی نیز استقبال می‌کند. مقالات منتشر شده در این مجله ممکن است نشان دهنده انواع دیدگاه‌های نظری و رویکردهای مختلف روش شناختی باشند. همچنین این مقالات ممکن است دربرگیرنده‌ی تمام گستره‌ی سنی از نوزادی تا بزرگسالی نیز باشند. معیار اصلی برای پذیرش مقاله در این مجله مربوط به اهمیت و سهم در زمینه یادگیری و آموزش و میزان دقت مطالعات است

سمینار دانشجویی چیست؟

گردآورنده و نویسنده: زهرا قیصری، دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی دانشگاه الزهراء

بسیاری از ما نام سمینار را شنیده‌ایم و شاید برای ما سوال شده باشد که سمینار چیست و آیا تفاوتی با ژورنال کلاب، همایش، ورکشاپ و ... دارد؟!

اغلب ما معنای دقیق سمینار را نمی‌دانیم. در این مطلب سعی شده تا تعریف جامعی از سمینار ارائه شود و تفاوت آن با ژورنال کلاب بیان گردد. امیدواریم این مطلب برای همیشه ما را از سردرگمی موجود در درک معنای سمینار رها کند. 🤔

سمینار در واقع، به نوع خاصی از رویدادها گفته می‌شود که در آن یک یا چند نفر سخنران و ارائه‌دهنده‌ی اصلی وجود دارند و درمورد یک موضوع خاص صحبت می‌کنند. معمولاً در سمینارهای موفق (که در آن افراد در حال چرت زدن نیستند! 🤔)، سایر شرکت‌کنندگان نیز در بحث اصلی مشارکت می‌کنند و ارائه‌دهندگان اصلی بیش‌تر نقش تسهیل‌گر و هدایت‌کننده‌ی بحث‌ها را ایفا می‌کنند. گاهی اوقات این مشارکت صرفاً به پرسش و پاسخ میان شرکت‌کنندگان و سخنرانان محدود می‌شود.

شاید ملموس‌ترین رویدادهایی که با عنوان سمینار برگزار می‌شوند و درمورد آنها می‌شنویم، رویدادهایی با عنوان "سمینار کارشناسی ارشد، دکتری" هستند که در آن‌ها دانشجویان در خلال یا انتهای دوره‌ی آموزشی خود به تحقیق درمورد یک موضوع خاص می‌پردازند و در جمع اساتید و سایر دانشجویان به توضیح درمورد آن می‌پردازند و در انتها به سوالات آن‌ها پاسخ می‌دهند.

حال کمی مستندتر به بررسی تفاوت سمینار و ژورنال کلاب می‌پردازیم.

دیکشنری مریام وبستر^۱ در تعریف سمینار چنین نوشته است: (۱) گروهی از دانشجویان که در حال مطالعه در باب موضوعی خاص تحت نظر یک استاد یا پروفیسور هستند و به تبادل نتایج در قالب گزارش و بحث می‌پردازند؛ (۲) یک دوره مطالعاتی که در نهایت به ارائه‌ی سمینار منجر می‌شود؛ (۳) دوره‌ای پیشرفته که ویژگی‌اش غیر رسمی بودن و گفت و گو و بحث است؛ (۴) نشست برنامه‌ریزی شده یا اتاقی که برای چنین نشست‌هایی تخصیص داده شده؛ و (۵) نشستی برای دادن اطلاعات در حوزه‌ای خاص و بحث درباره آن. دیکشنری کالینز^۲ سمینار را به این صورت تعریف می‌کند: (۱) گروهی کوچک از دانشجویان که به صورت منظم جلساتی را با راهنمایی یک پروفیسور یا مربی یا ... برگزار می‌کند؛ (۲) نشستی مانند این یا مکانی که نشست در آن برگزار می‌شود؛ (۳) یک دوره سطح بالا برای دانشجویان فارغ التحصیل شده؛ (۴) هر گروه یا جلسه‌ای برای برگزاری بحث و گفتگو یا تبادل اطلاعات.

به عبارت دیگر یک سمینار می‌تواند به فعالیتی در یک محیط دانشگاهی برای گروه کوچکی از دانشجویان اشاره داشته باشد. اغلب سمینارهای دانشجویی یا به صورت کلاس‌های تعریف‌شده‌ی آموزشی در طول دروه‌ای تحصیلی تعریف می‌شوند که عموماً ۲ واحد درسی را شامل می‌شوند؛ و یا در مراحل انتهایی نگارش پایان‌نامه برگزار می‌شوند تا قبل از دفاع نهایی یا تصویب پروپوزال به بحث و تبادل اطلاعات راجع به موضوع رساله پرداخته شود و در این بین به سوالات دیگر دانشجویان پاسخ داده شود یا نکات مورد غفلت واقع شده بهتر مشخص شوند. برای درک بهتر معنای سمینار خوب است تعریفی نیز از ژورنال کلاب ارائه دهیم. چرا که یکی از متداول‌ترین روش‌ها برای تبادل اطلاعات علمی در مقاطع ارشد و دکتری، ژورنال کلاب‌ها هستند.

1 . Merriam-Webster dictionary
2 . Collins Dictionary

سال‌های سال است که ژورنال کلاب‌ها در رشته‌های پزشکی و سلامت مورد استفاده قرار می‌گیرند و یکی از فعالیت‌های متداول در این رشته‌ها محسوب می‌شوند؛ اما اخیراً در دیگر رشته‌ها نیز مورد توجه و استفاده قرار گرفته‌اند. ژورنال کلاب‌ها به عنوان وسیله‌ای برای اطلاع از پیشرفت‌های علمی در زمینه‌های مربوط به هر رشته و نیز گسترش مهارت‌های تحقیق مورد استفاده قرار می‌گیرند. در طول یک جلسه ژورنال کلاب شرکت‌کنندگان مقالات علمی مجلات معتبر را با نگاهی انتقادی می‌خوانند و آنها را مورد بحث قرار می‌دهند؛ این جلسات باعث آگاهی از آخرین تحقیقات در زمینه‌ی مورد نظر می‌گردند. این جلسات عموماً در فواصل زمانی مشخصی برگزار می‌شود و به یک جلسه محدود نمی‌شوند (بولدرستون و همکاران، ۲۰۱۸).

باتوجه به این تعاریف می‌توان گفت:

۱- ژورنال کلاب‌ها معطوف به تحقیقات انجام شده و مقالات چاپ شده هستند، اما سمینارها بر تحقیقات دانشجو در راستای پایان‌نامه یا رساله تمرکز دارند.

۲- ژورنال کلاب‌ها موضوعات متعددی دارند و در فواصل زمانی خاصی برگزار می‌شوند، اما سمینارها بر موضوع مورد تحقیق دانشجو تمرکز دارند و برگزاری آنها به میزان پیشرفت کار دانشجو بستگی دارد و حتی می‌تواند به یک جلسه محدود شود.

تفاوت‌های دیگر ژورنال کلاب و سمینارها را شما برای ما بنویسید...
 در شماره‌های بعد، راهکارهایی برای ارائه‌ی یک سمینار خوب خدمت شما ارائه خواهیم کرد.

منابع:

- Bolderston A, Watson J, Woznitza N, Westerink A, Di Prospero L, Currie G, Beardmore C, Hewis J. Twitter journal clubs and continuing professional development: An analysis of a #MedRadJClub tweet chat. Journal of

Medical Imaging and Radiation Sciences 8-24:3 ;2018.
- Merriam-Webster Dictionary. Seminar. [cited 2020 November 7]. Available at: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/seminar>.
- Collins Dictionary. Seminar. [cited 2020 November 7]. Available at: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/seminar>.

بخش نکات
مقاله نویسی

گزارش خلاصه‌ای از مطالب کارگاه "Effective Writing What Not to Do" ▲

مدرس کارگاه: دکتر نوشین عباسی

تهیه گزارش: نفیسه سادات نکویی، دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه الزهراء

گزارش خلاصه‌ای از مطالب کارگاه "Effective Writing What Not to Do"

کارگاه مجازی اشتراک دانش و توانمندسازی پژوهشی، توسط معاونت پژوهشی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی با همکاری مدیریت همکاری‌های علمی و بین‌الملل دانشگاه الزهراء و به دعوت گروه روانشناسی تربیتی، طی سه جلسه به صورت آنلاین به همت خانم دکتر نوشین عباسی در تابستان ۱۳۹۹ برگزار گردید. امید است با نشر این مطالب در جهت بهبود نگارش مقالات علمی گامی موثر برداشته شود. هدف کلی از برگزاری این کارگاه نگاهی دقیق به متون علمی و بررسی نکات مهم و اشتباهات رایج در مقاله نویسی به زبان انگلیسی بود. در این کارگاه مراحل نوشتن متون علمی و نکات مهم نگارشی و اشتباهات رایج در این زمینه مطرح گردید که در ادامه‌ی گزارش به اهم این موارد اشاره می‌گردد.

۱- مراحل کلی در مقاله نویسی

برای شروع مقاله نویسی سه مرحله به ترتیب زیر طبقه بندی می‌گردد که شامل پیش نویس مطلب، نوشتن طرح اولیه و درنهایت بازبینی متن می‌باشد. مرحله اول به جهت مطالعه و جمع‌آوری اطلاعات علمی مرتبط با موضوع تحقیق و نیز دسته بندی آنها بیشترین زمان را به خود اختصاص می‌دهد. مراحل بعدی توجه به نکات نگارشی جهت انتقال بهتر پیام نویسنده به خوانندگان حائز اهمیت می‌باشد، که در ادامه به برخی از مهمترین آنها اشاره می‌شود.

- * Writing Process:
- 1. Pre-writing
- 2. Writing the first draft
- 3. Revision

۲- بخش‌های اصلی مقاله

مقالات علمی معمولاً شامل شش بخش اصلی می‌باشند. نویسنده‌ی متن علمی، ابتدا باید روی بخش اول یعنی جداول و شکل‌ها تمرکز کند، چراکه پایه اصلی و گویای مقاله علمی و کارآمدترین روش برای ارائه نتایج تحقیق هستند و معمولاً خوانندگان ابتدا برای درک بهتر موضوع به سراغ آن می‌روند. لازم به ذکر است با اینکه چکیده در ابتدای مقاله آورده می‌شود اما نویسنده آن را در انتهای کار می‌نویسد که شامل خلاصه‌ای از کار پژوهشی و نتیجه تحقیق می‌باشد.

* Manuscript's Order in Writing:

1. Tables & Figures
2. Results
3. Methods
4. Introduction
5. Discussion
6. Abstract

۳- اشتباهات رایج و نکات مهم در نگارش متون علمی

۱-۳ - نکات مربوط به دستور زبان (Grammar Tips)

محدودیت تعداد کلمات در مقالات علمی، به‌عنوان یک اصل مهم در نگارش مطلب علمی است که باید به آن توجه کرد. هدف این محدودیت جلوگیری از طولانی شدن غیرضروری مقالات و تلاش برای کوتاه کردن جملات به‌گونه‌ای است که مفهوم اصلی مطلب به اختصار بیان شود. در ادامه نکاتی جهت بهبود امر نگارش بیان می‌گردد.

o بررسی افعال. در نگارش متن علمی از افعال to be کمتر استفاده کنید و ترجیحاً از افعالی با بار معنایی مناسب استفاده شود.

o استفاده مناسب و به‌جا از کلمات مفرد و جمع. به‌عنوان مثال Data (داده‌ها) کلمه‌ای جمع می‌باشد که گاهی به اشتباه مفرد در نظر گرفته می‌شود. در صورتی که بخواهید تنها به یک داده علمی به صورت مفرد

اشاره کنید، از کلمه Datum استفاده کنید.

o قیود در متن علمی (Adverbs). بهتر است در متون علمی قیدهای غیرضروری به جهت جلوگیری از طولانی شدن متن حذف شوند و افعال و کلمات مناسب با بار معنایی مشابه جایگزین آنها شوند.

o ضمائر شخصی (Personal Pronouns). استفاده از ضمائر شخصی I & We در متن علمی هیچ ایرادی ندارد و به درک بهتر مقاله کمک می‌کند. o جملات منفی (Negative Sentences). بهتر است در متون علمی از جملات منفی که درک آن برای خواننده سخت‌تر می‌باشد خودداری کرده و به جای آن جملات را به‌طور مثبت بیان کنید.

o نحوه بیان عبارات ضروری و غیرضروری. معمولا در هنگام مقاله نویسی زمانی از that استفاده می‌شود که نویسنده میخواهد اطلاعات مهم و بخصوصی درباره موضوعی بدهد که بدون ذکر آن کلمه یا عبارت، انتقال اطلاعات بصورت ناقص ارائه می‌شود و برعکس، در مورد واژه which می‌توان جمله‌ای که بعد از آن بین دو ویرگول بیان می‌شود را حذف نمود.

o کلمات مهم و کلیدی (Key Words). تکرار کلمات کلیدی و مهم در متن ایرادی ندارد و بهتر است واژگان کلیدی در همه جای متن به یک شکل بیان شوند تا خواننده دچار سردرگمی نگردد.

o کاربرد الگوی مناسب جملات در متون علمی (Active voice / Passive voice). بهتر است در متون علمی از افعال معلوم استفاده گردد که فاعل و کننده کار مشخص میباشد. زیرا نهایتا محقق باید مسئولیت داده‌های علمی خویش را برعهده گیرد.

o جملات مقدمه چینی (Introductory Phrases). از به‌کاربردن این‌گونه عبارات برای شروع مطلب بپرهیزید، این جملات اضافی بوده و موجب طولانی شدن متن می‌گردد. مواردی از این قبیل عبارتند از:

- As it is well known

- As it has been shown
- It can be regarded that
- It should be emphasized that...

۲-۳- نکات مربوط به علایم نگارشی (Punctuation marks)

اصل مهم دیگر در نگارش متن علمی، توجه به جایگاه علایم نگارشی و استفاده صحیح از آنها در متن می‌باشد که به نویسندگان در انتقال بهتر مطلب کمک خواهد کرد.

Comma (,)

o زمانی که قصد دارید یک عبارت مستقل را به جمله قبل پیوند دهید.
o وقتی چند چیز را پشت سر هم فهرست می‌کنید باید آنها را با ویرگول از هم جدا کنید.

o چنانچه قصد دارید اطلاعاتی تکمیلی را داخل پرانتز به خواننده ارائه دهید، می‌توانید آنرا حذف و به‌جای آن از ویرگول استفاده کنید.
o وقتی دو عبارت مستقل اما مرتبط که فاعل آنها یکی‌ست را در کنار هم قرار می‌دهید، باید آنها را با ویرگول و حرف ربط but به هم متصل کنید. به مثال زیر توجه کنید:

I have heard the arguments, but am still unconvinced.

o اما زمانی که دو جمله، رابطه‌ای تنگاتنگ با یکدیگر دارند، جمله دوم بلافاصله برای توضیح جمله اول با حرف اضافی and آورده می‌شود و ویرگول باید حذف شود. مثال:

He has had several years experience and is thoroughly competent.

Semicolon (;)

o این علامت بین دو بند جمله مستقل به کار می‌رود که هیچ حرف ربطی بین آنها نیست.

o در مقالات علمی، گاهی جملات و نقل قول‌هایی پشت سرهم می‌آیند که تفکیک آنها با نقطه و ویرگول باعث خواناتر شدن متن می‌شود.

o زمانی که جمله دوم به وسیله یک قید (نه حروف ربط) به جمله اول مرتبط شود.

I had never been in the place before; besides, it was dark as a tomb.

Colon (:)

o زمانی که بعد از یک عبارت بخواهید فهرستی از جزئیات مربوط به آن را بیان کنید.

I did three things: ate, exercised, and studied.

o دو عبارت مستقل می‌توانند به وسیله (:) بهم متصل شوند، در صورتی که جمله دوم تقویت کننده جمله اول باشد.

A dolphin is not fish: it is warm-blooded mammal.

Dash (—)

o بهتر است استفاده محدودتری از این علامت در متون علمی داشته باشید.
o زمانی که قصد دارید وقفه‌ای در جمله ایجاد کنید و عبارت جذاب یا خلاصه‌ای از متن در آن بگنجانید.

His first thought on getting out of bed – if he had any thought at all – was to get back in again.

۳-۳- نکات مربوط به پاراگرافها (Paragraphs)

در ادامه به نکاتی در ارتباط با اصولی که نویسندگان در نوشتن پاراگرافها در متن علمی باید رعایت کنند، اشاره می‌گردد که به درک بهتر خواننده کمک می‌کند.

o هر پاراگراف باید شامل حداقل یک ایده اصلی و حداکثر ۵ جمله باشد.
o هر پاراگراف باید بر یک مفهوم متمرکز باشد و از پراکنده گویی پرهیز شود.

o بهتر است هر پاراگراف با پراهمیت‌ترین نکته شروع شود و سپس نظریه‌های پشتیبان بیان شوند. در بیان نظریه‌های پشتیبان به تقدم و تاخر رویدادها توجه کنید، به طوری که ابتدا رویدادهایی که از نظر

زمانی زودتر اتفاق افتادند بیان شوند.

۵ اولین و آخرین جمله در هر پاراگراف موثرترین جملات پاراگراف هستند زیرا خواننده آنها را بیشتر به خاطر می سپارد.

۴-۳- اشتباهات رایج و نکات مربوط به منابع تحقیق (References)

۵ گاهی آدرس یا لینکی که در قسمت منابع ذکر شده اشتباه می باشد و خواننده را به منبع مورد نظر هدایت نمی کند.

۵ گاهی نویسندگان به منبعی اشاره می کنند که حاوی اطلاعات مربوطه در متن نیست یا در رفرنس اصلی بطور مستقیم به آن مطلب اشاره نشده است.

۵ گاهی نویسندگان منابع ثانویه را به عنوان منبع اصلی در رفرنس ذکر می کنند که این کار اشتباه است و باید اصلاح شود.

References:

- References to nowhere
- References does not provide the fact
- References are miss-numbered
- Secondary source citation

۴- سرقت ادبی (Plagiarism)

برای نوشتن متون علمی نویسنده باید از شرایطی که منجر به سرقت ادبی می گردد آگاه بوده و از آن بپرهیزد. این شرایط در دو حالت اتفاق می افتد:

• زمانی که نویسنده ایده های محققان دیگر را که در مجلات علمی به چاپ رسیده قرض بگیرد و پاراگراف ها و جملات آنها را در متن خود کپی کند. برای جلوگیری از این کار، نویسنده باید ابتدا مطلب را بطور دقیق خوانده و سپس مفهوم آن را با واژه ها و جمله بندی های خود بنویسد و آنرا پارافریز کند و حتما به منبعی که از آن استفاده شده اشاره شود.

• شاید جالب به نظر برسد اما زمانی که از جملات مقاله قبلی خود

که در مجلات علمی به چاپ رسیده، در مقاله جدید دوباره استفاده کنید نیز دزدی ادبی محسوب می‌شود. زیرا مقاله جدیدتان باید مطلب تازه‌ای به دانسته‌ها اضافه کند و با این کار نشان می‌دهید که مطلب جدیدی برای ارائه ندارید و لزومی به نوشتن مقاله دیگری نبوده است و همچنین مقاله پس از چاپ متعلق به ژورنال مربوطه می‌باشد و استفاده از مطالب آن در مقاله‌ای دیگر دزدی ادبی محسوب می‌گردد. لازم به ذکر است در این میان فقط یک استثناء وجود دارد و آن هم در قسمت *Material & Method* " است که می‌توانید از همان روش‌های تحقیق مقالات چاپ شده قبلی خود، استفاده کنید.

۵- لیست نویسندگان *Authorship*

چه کسانی در لیست نویسندگان قرار می‌گیرند؟ افرادی که مشارکت قابل توجه در طراحی مطالعه، جمع‌آوری داده‌ها یا تحلیل و تفسیر آن‌ها و در کل نقش فعال در نگارش مقاله داشته‌اند. بهتر است قبل از نوشتن مقاله به این موضوع فکر کنید و همچنین تمامی افرادی که نامشان به ترتیب در لیست ذکر می‌شود، باید از این موضوع مطلع باشند، زیرا تک تک نویسندگان مسئولیت تهیه مقاله را بر عهده دارند و نسخه‌ی نهایی مقاله را تایید کرده و باید در جریان تمام متن مقاله باشند و کل پروژه مورد تأیید نویسندگان قرار گیرد و هر نویسنده‌ای نقش دیگران را در این پروژه بدانند. کسی که مقاله را ویرایش می‌کند نامش در کدام قسمت قرار می‌گیرد؟ و در نهایت در قسمت *Acknowledgment* از شخصی که مقاله علمی را ویرایش کرده است قدردانی می‌گردد. امیدواریم مطالب این نوشتار برای پژوهشگران مفید واقع شود و همچنین گامی موثر در جهت بهبود نگارش مقالات علمی به زبان انگلیسی برداشته شود.

معرفي مراكز
فعال روانشناسی
تربیتی

▲ خانه نوآوری تعلیم و تربیت، جایی که همه
دغدغه‌مندان تعلیم و تربیت باید بشناسند

مریم رئیسی، دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی

دانشگاه الزهراء

خانه نوآوری تعلیم و تربیت، جایی که همه دغدغه‌مندان تعلیم و تربیت باید بشناسند

در حوزه‌های مختلف، وجود موسسات و تشکلهای خصوصی و غیردولتی همواره نقش پیش‌برنده و مثبتی را در نیل به اهداف مختلف سازمان‌ها و نهادهای دولتی در آن حیطه را داشته‌اند. چراکه سازمان‌های بزرگ، با وجود بودجه‌های کلان و امکانات و نیروی انسانی زیاد، می‌بایست اهداف کلان و خرد گوناگونی را در دستور کار داشته باشند و همین‌طور الزامات مختلفی از جمله سلسله مراتب سازمانی، مسایل سیاسی و ... را مدنظر قرار دهند. در یک کلام سرشان برای اهمیت جدی به بررسی مسائل نوآورانه و راهکارهای جدید بیش از حد شلوغ است.

در این زمان است که نقش نهادهای غیردولتی که از این قبیل شلوغی‌ها و مسائل دست و پاگیر مبرا بوده و به اصطلاح چابک هستند در پیشبرد موضوعات و جابجا کردن مرزهای نوآوری بسیار پررنگ جلوه می‌کند. خانه نوآوری تعلیم و تربیت یکی از این نهادهای غیردولتی است که در زمینه هر آنچه که به تعلیم و تربیت مربوط می‌شود فعالیت می‌کند. حوزه‌ای که به واقع جای چنین موسساتی در آن خالی احساس می‌شود. در این مقاله قصد داریم معرفی اجمالی از این موسسه داشته باشیم.

سابقه و چگونگی تاسیس خانه:

این نهاد تازه تاسیس که حدوداً از اواسط سال ۹۸ شروع به فعالیت رسمی در فضای خود کرده است، توسط گروهی از جوانان تحصیلکرده در رشته‌های مهندسی در دانشگاه امیرکبیر و تهران شروع به کار کرد. البته جرقه‌های اولیه آن حدود ۷-۸ سال قبل زده شده که در این مدت سابقه برگزاری رویدادهای بزرگ و تاثیرگذاری چون چهارسوق

(جایی برای ارائه ایده‌های تعلیم و تربیتی و پیدا کردن سرمایه‌گذار برای آنها) را نیز داشته است. (ویدئو ارائه‌ها در سایتهایی چون آپارات قابل مشاهده است.)

این مهندسان جوان که چاره حل مشکلات کشور و پیشرفت جامعه را در ساخت یک ابزار جدید یا طراحی یک پروژه یا سازه مهندسی، که البته در جای خود قطعا مفید و موثر خواهد بود، نیافتند. بلکه با یک نگاه عمیقتر و بنیادی‌تر راه‌حل بهبود معضلات جامعه و بنیانگذاری آینده‌ای بهتر را در تربیت سازنده نسل بعدی دیدند که البته راهی بس دشوار و دیربازده است. ولی در این شکی نیست که اول و آخر، راه بهبود شرایط جامعه از سرمایه‌گذاری جدی روی تربیت نسل آینده میگذرد.

این مهم بر کسی پوشیده نیست که عظیم‌ترین و اصلی‌ترین سرمایه‌های کشورها نه معادن طلا و نقره، نه ذخایر نفتی و نه حتی دسترسی به تکنولوژی‌های روز دنیاست. بلکه بزرگترین سرمایه در درجه اول نیروی انسانی کارآمد، متعهد و با سلامت روانی است که هم خود توانایی‌هایش را به خوبی بشناسد و واجد عزت نفس مناسبی باشد و هم بتواند در جایگاه نقشهای اجتماعی، بهترین خود را برای پیشبرد اهداف کشور ارائه دهد.

بنیانگذاران خانه نوآوری تعلیم و تربیت با این هدف و دغدغه رشته‌های خود را در مقاطع تکمیلی از رشته‌های مهندسی به رشته‌هایی چون فلسفه تعلیم و تربیت، مدیریت آموزشی و ... تغییر دادند تا با بنیان علمی قوی تری در این میدان قدم بگذارند.

خانه، حلقه اتصالی برای شبکه‌سازی فعالان و دغدغه‌مندان تعلیم و تربیت:

این موسسه که خودش نسبتا به تازگی پا گرفته است در همین مدت کوتاه فعالیتهای مختلفی را در جهت شناساندن خود به خانواده بزرگ

اما پراکنده‌ی تعلیم و تربیت و تلاش برای زیر یک چتر درآوردن و شبکه‌سازی بین آنها انجام داده است. از جمله این فعالیتها برگزاری رویدادهایی چون تکانش (رویداد توسعه کارآفرینی و نوآوری آموزشی) بوده است که موجب دور هم جمع شدن و تبادل نظر بین اقشار مختلف این حوزه اعم از پیشکسوتان و افراد باتجربه، دانشجویان، معلمان، سیاستگذاران، فعالان اقتصادی و هرکس به طریقی به این حوزه علاقمند است و ایده یا دغدغه‌ای دارد و در پی پردازش و پخته کردن آن می‌باشد گشته است.

خانه، محلی برای طراحی و اجرای برنامه‌ها و پروژه‌های تعلیم و تربیتی:

خانه نوآوری تعلیم و تربیت هم اکنون بین صاحب‌نظران و سیاستگذاران و مسئولین بالادستی آموزش و پرورش شناخته شده است و مسئولیت طراحی و اجرای طرحهای گوناگون از سوی ارگانهای دولتی و خصوصی به این مجموعه واگذار می‌شود. همچنین اعضای آن در مشاوره به روسا و مسئولین تاثیرگذار در نهاد آموزش و پرورش نقش دارند.

خانه، یک مرکز رشد و شتابدهی برای تیم‌ها و افراد دارای ایده و دغدغه‌مند در حوزه تعلیم و تربیت:

این موسسه، با رویکرد حمایتی و پرورشی خود، پذیرای همه کسانی است که چه بصورت انفرادی و چه گروهی (گروه از پیش تشکیل شده یا ایجاد تیمها بواسطه آشنایی در رویدادهای خانه) علاقه به فعالیت دارند و تمامی اقدامات لازم برای کمک به رشد و پرورش ایده آنها از جمله (رهیاری (منتوری) مشاوران با تجربه و متخصص در زمینه‌های تعلیم و تربیتی و همچنین فعالان عرصه‌های جدید تکنولوژی که امروزه بعد مهمی از هر کسب و کار و فعالیتی را

تشکیل می‌دهد، در اختیار دادن فضا و امکانات برای دور هم جمع شدن تیمها و کار روی ایده‌شان و همینطور حمایت‌های مالی) را در دستور کار خود دارد.

مفهوم لوگوی خانه نوآوری تعلیم و تربیت:

لوگوی خانه متشکل از ۴ تکه پازل مانند است که در کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند و هر کدام نمادی از افراد مختلف با استعدادها و ظرفیتهای مختلف است که با کنار هم بودن شکل خانه را کامل کرده‌اند و رنگهای بکار رفته در این تکه‌های پازل هم معرف فصول مختلف سال و حاکی از تفاوت افراد و توانایی‌های ویژه آنهاست.

خانه نوآوری تعلیم و تربیت INNOVATION HOUSE OF EDUCATION

سخن آخر:

در این مقاله سعی کردیم به اختصار فعالیتهای خانه نوآوری تعلیم و تربیت را برای شما معرفی کنیم. همه ما که در حوزه روانشناسی تربیتی فعال هستیم سعی داریم نقش مفیدی در تعلیم و تربیت موثر نسل آینده داشته باشیم جا دارد با این موسسه و فعالیتهایش بیشتر آشنا شویم و از ظرفیتهای موجود در آن بهره بگیریم.
با آرزوی تربیت نسلی ارزش آفرین برای ایران عزیزمان.....

از خواب
چو بر خیزم
اول
تو به یاد آیی...
مولانا

بخش
دلنوشته

یلدای چشم هایت ... / به قلم مهلا پازوکی

گریه نکن / به قلم فاطمه صافی

پل‌های چشم‌هایت ...

به قلم مهلا پازوکی، دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی الزهراء

اولین بار کلمه‌ی چشم‌هایش را در کتاب ادبیات دوم دبیرستان دیدم. معنای خاصی نداشت.

نهایتاً میتوانستم فکر کنم بزرگ‌علوی از فرط دوست داشتن معشوقه‌اش این اسم را برای کتابش انتخاب کرده است. و برایم فقط یک کلمه بود که مجبور بودم حفظش کنم....

سالها طول کشید تا معنای کلمه‌ی چشم‌هایش را بفهمم... تا بفهمم فقط یک کلمه نیست و گاهی میتواند تمام زیبایی‌های دنیا را مشروط وجودش بکند. این بار هم حفظش کردم اما نه به عنوان یک کلمه

چشم‌هایش این بار اساس تمام زنده‌بودنم و زندگانی‌ام شد... و من چاره‌ای جز حفظ کردن هر چه دقیق‌تر آنها نداشتم تا بتوانم خوب به یاد بیاورمشان در لحظه‌هایی که با نبودش زیبایی را از تمام دنیا میگیرد.

هر چشمی یک جفتی دارد، که وقتی به آن متصل میشود معنای همه چیز تغییر میکند... به نظر من در تعریف عشق این نسبت جا مانده.

نسبت لحظه‌ها، مکانها، روزها، شب‌ها و یا حتی خود ادم‌ها... تمام این‌ها در دو حالت میتوانند تعریف شوند...

با دیدن چشم‌هایت و بدون آنها...

بگذار ساده بگویم #عزیز_من

مثلاً آن روزِ سردِ ابری‌الوده، فقط یک روزِ سردِ ابری‌آلوده بود...

تا تو امدی و معنای آنرا تغییر دادی...

حاضر بودم هر چه دارم بدهم تا کاری کنم زمان کمی اهنسته رفتنت را یادآوری کند... اصلاً مرا فراموش کند!

و شیرینی آن لحظه‌هایم را بعد از چشیدن تمام تلخی‌های نبودت حقم بدانند و به احترام این حق بایستند!

اما وقتی رفتی، فردای آن روز... دیگر خبری از علاقه و تلاشم برای متوقف کردن زمان نبود... چون دیگر چشم‌هایت را نمدیدم و همه چیز دوباره فقط یک روز سرد آلوده‌ی ابری بود...

یا همین ساعت...

تو حتی به خود زمان هم نسبت میدهی #عزیز_من....

قانون ساعت‌ها تابع حضور تو اند...

با بودنت سرعت گذر آنها برایم بسیار عجیب است... و با نبودت انگار عقربه‌ها هم از زندگی می‌افتند و برای دقیقه به دقیقه گذر کردنشان مرا منتظر میگذارند...

یلدای چشم هایت ...

به قلم مهلا یازوکی، دانشجوی کارشناسی ارشد روان شناسی تربیتی الزهراء

نسبیتِ پاییز که از همه مشخص تر است....

پاییز با تو ، بوی باران را نفس کشیدنی میکند...اما همین بارانِ پاییزی در نبودت تبدیل به نمایش آسمان از گریه های دلَم می شود....
راستی..

جنب و جوش های شادمانه ی شب یلدا در اطراف تو هم هست؟

این شادی از نظر تو عجیب نیست ؟

مگر یلدا شبی جز یک دقیقه طولانی تر شدنِ نبودِ توست...؟

مگر شبی جز شروعِ شدتِ گرفتنِ سرمایِ دوریِ چشم هایِ توست؟

شب های نبودت که ذاتا طولانی اند عزیز من...

طولانی تر شدن یکی از آنها را کجای دلِ تنگم جای دهم ؟

شادی آنها چگونه درک کنم؟

اصلا مگر شاد است این مناسبت؟

صبر کن...

نسبیت را فراموش کردم...

شاید باشد...

شاید میتوانستِ شبِ دانه کردنِ انارِ جان باشد برای تو...

اگر چشم هایت بود....

گریه نکن... دلنوشته‌ای در باب پذیرش احساسات

به قلم فاطمه صافی / دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه الزهراء

چه دارد این گریه
که فراری اند همه از آن
می پوشانند آنرا
نبیند کسی یک وقت
نشنود کسی آنرا
دیدي فلانی را که گریه می کرد؟
فرزندم گریه نکن چیزی مگر شده؟
بخند بخند بخند
شاد باش
!گویی شادی فقط با خنده میسر می شود
گریه نکن
گریه ضعف است
گریه ناتوانی است
گریه مسری است
تنها احساس تو شادی باید باشد انگار!
خشم، غم، شرم، ترس و فلان و فلان
همه و همه بدند
ضعفند
ویرانگرند
نباید دیده شوند
در نطفه خفه کن همه را
غمگین اگر شدی بی درنگ
بخضت را قورت بده
مبادا کسی بفهمد
ترس و اضطراب اگر بر تو حمله ور شد
با تمام وجودت فرار کن از آن
نپذیرش
خشمگین اگر شدی فوراً
سرجایش بنشان خشم فلک زده را
با همان صدایی که از کودکی دائماً در گوشت تکرار
می شود
!”تو باید همیشه خوب جلوه کنی“
تمام احساسات خود را
سرکوب کن
گویی که بیهوده در خلقت نهاده شدند
...گریه نکن

نظرسنجی

از خوانندگان نشریه راهبرد

خواننده گرامی و یار صمیمی نشریه راهبرد

مستولان و دست اندرکاران این نشریه در پی آنند که با بهره گیری از دیدگاه ها و پیشنهادهای شما همواره در مسیر بهبود کیفیت این نشریه از لحاظ محتوا و شکل ظاهری گام بردارند. از این رو خواهشمند است پیشنهادات و انتقادات خود را با توجه به سوالات زیر با ما در میان بگذارید و ما را در این امر مهم یاری بفرمایید.

۱- نظر شما درباره سطح علمی مجله چیست؟

۲- نظر شما درباره تعداد صفحات مجله چیست؟

۳- کدامیک از مطالب مجله را بیشتر از سایر مطالب مطالعه می کنید؟

۴- جای چه مطلبی را در مجله خالی می بینید؟

هرگونه نظر و پیشنهاد دیگری برای بهبود نشریه دارید مرقوم بفرمایید.

۵- لطفا نظرات خود را از طریق پست الکترونیک زیر با ما در میان بگذارید.

<mailto:n.nekouee@student.alzahra.ac.ir>

<mailto:Mahla.p2071@gmail.com>